جیون راهہ

مول لیکک :- خلیل جبران
ترجمان :- سلامتراءِ اوچیرام گو
ایم . اې . ایل . ایل

قرىش سان

نانكر لەرايسرلگى

رحميمن

سرلاتقرا يگرباتگى

جبيور

جيون راهہ

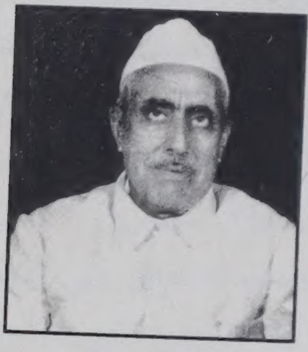
مول ليکڪ :- خليل جبران
ترجمان :- سلامتراءِ اوچيرام گرباڻي(ائڊووڪيٽ)
٢٠٢، ڪنور نگر، جيپور-٣٠٢٠٠٢

ارپڻ

پوڄنيہ ماتا

پوڄنيہ پتا

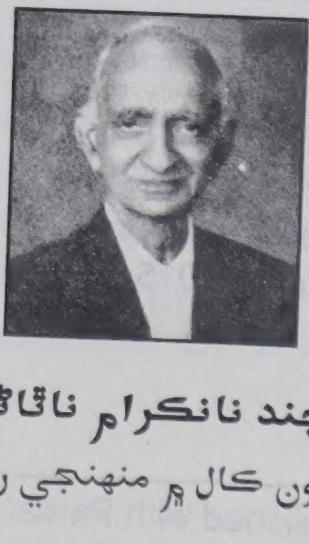
پوڄنيہ پتا اوچيرام جڳومل گرباڻي

۽

پوڄنيہ ماتا پني ٻائي (ايشوري ٻائي) اوچيرام گرباڻي کي

جن جي مون تي سدائين آسيس پئي رهي آهي.

۽

سائين ريواچند نانڪرام ناٿاڻي جي ياد ۾

جنهن پنهنجي جيون ڪال ۾ منهنجي رهنمائي پئي ڪئي.

ڏام سان مخاطيلو

هڪ سوال اڪثر ڪجھ شخص پڇندا ۽ ڪجھ شخص ڪڙو
ڪندا آهن تہ ليکڪ ڪنهن کي چئجي يا مڃجي ؟ هوئن
تہ ڪنهن بہ لکڻ واري کي ليکڪ چئبو پر هر لکڻ واري کي
ليکڪ مڃبو نہ آهي. ساهت جي اتهاس ۾ ''اُس ني ڪها تا''
جي ليکڪ چندر ڌر شرما گليريءَ جهڙا شخص بہ مقبول
ليکڪ جيان سڃاتا تا وڃن، جيڪي ڪتاب تہ پري جي ڳالھہ،
سڃي حياتيءَ ۾ ڪل جمع فقط ٽي ڪهاڻيون لکي سگهيا.
ٽي پاسي گلشن ننڌا جا ڪتاب گهٽو مقدار ۾ ڇپيل آهن
ڪنهن هوندي بہ ڪيس ليکڪ مڃڻ ڪان نابري وارڻ وارا
ڪيترا ئي ليکڪ/ پانڪ ملي ويندا.

شري سلامتراءِ گرباڻيءَ جو هيءُ پهريون ڪتاب آهي.
هو بہ ترجمو. پلي هن ڪان اڳ سندس ليک مخزنن ۾
ڇپجندا بہ رهيا آهن ۽ سنڌيءَ جي پاٺڪن جي ذهن ۾ طوفان
بہ پئدا ڪندا رهيا آهن، پلي هو سمپادڪ ٿي رهيو آهي ۽
مخزنن معرفت پڙهندڙن کي صحتمند گذا عطا ڪئي اٿائين.
پلي هن سيمينارن ۾ بهرو وٺي ساهت تي پنهنجي ويچارن
سان ٻڌندڙن کي متاثر ڪيو هجي تڏهين بہ ڪيس ليکڪ
مڃڻ/ نہ مڃڻ جو مدعو سندس ڪجھہ گهڻگهريا اٿارريندا
رهندا آهن. شري گرباڻي ڪيترا ئي ڪتاب ڇپائي پڌرا
ڪري سگهي ايڏو مواد هن وٽ آهي. بيشڪ دوست جي زور
ڀرڻ تي هيءُ ڪتاب ڇپائڻ جو سندس فيصلو انهن گهڻگهرين
کي رستو ڏيکاريندو.

خليل جبران کي دنيا جي ساهت ۾ سوچ جو خزانو
تسليم ڪيو ويندو آهي. سنڌي جڳت جي سامهون خليل
جبران جي رچنائن جو ترجمو پيش ڪري شري گرباڻيءَ

JEEVAN RAAH

Author
Khaleel Zibran

Sindhi Translation
Salamatrai Ochiram Gurbani

Year : 1998

Price : 100 /-

Publisher
Salamatrai Ochiram Gurbani
202, Kanwar Nagar, Jaipur - 302 002

Printer
Mahesh Printers & Publishers
231, Dadu Marg, Barkat Colony,
Tonk Phatak, Jaipur- 302015
Ph.: 591326

This Book is Published with Partial Financial aid
Given by Rajasthan Sindhi Akadamy, Jaipur.

ٻه اکر

مان ٻه ڪجھه چوان، ڇا چوان....

منهن جي خيال کان ١٩٥٣-١٩٥٤ جو سال هوندو، ان وقت مان اي. جي آفيس ۾ نوڪريءَ ۾ هوندو هوس. شام جي وقت، اناج منڊي جوهري بزار ۾ پنهن جي دوڪان تي اچي ويندو هوس. اڪثر ڪري شام جو گراهڪي هوندي ڪونه هئي. وانڌڪائيءَ جو وقت ملي ويندو هو.

انهن ڏينهن ۾ خليل جبران جو ڪتاب دي پرافيٽ (The Prophet) جو هندي ترجمو ڏسڻ جو موقعو مليو. ڪتاب من کي ڇهندڙ لڳو، ان ۾ انسان جي هر پهلوءَ تي ويچار ڏنل آهن. متاثر ٿي وانڪائيءَ جي دور ۾ ڪجھه رف ڪاغذن تي ان جو ترجمو ڪندو ويس اهي رف پنا اڃا پيل آهن.

ٻه اڍائي سال کن اڳ خبر نه آهي ته ڪيئن ۽ ڇو اهي رف پنا پنهن جي دوست يڳوان اتلاڻيءَ کي ڏسڻ لاءِ ڏنم. ڪجھه ڏينهن کانپوءِ يڳوان اهي پنا واپس ڪندي چيو ته هن قسم جي سٺي رچنا کي تو هيترا ٤٠/٤٥ سال بند ڪري رکيو آهي سندس خواهش ته اِها رچنا ڇپجڻ گهرجي.

هاڻ اتڪل ٿي مهنا کن ٿيندا ته ڳالهين جي دور ۾ هن وري ان ڳالهه لاءِ نه صرف اشاري ۾ چيو پر ڪجھه دوستاڻي حجت نموني ۾. هلڪي جهٽڪ ٻه ڏني، ان جو نتيجو آهي جو

سنڌي سماج جو ڳات اونچو ڪرڻ جو ڪم ڪيو آهي. مُول ۽ ترجمي ۾ فاصلو هئڻ سڀاويڪ آهي. چاهي شري گرباڻيءَ خليل جبران جي ويچارن کي لفظي ترجمو ڪري لکيو هجي پر هو پاٺڪ کي مول رچنا جي اڏام سان بخوبي واقف ڪري سگهيو آهي. هونئن به جئين سنگيت جي ڪا به ڀاشا نه ٿيندي آهي تيئن ويچار پڻ ڪنهن خاص ڀاشا جا محتاج نه ٿيندا آهن.

ڪنهن خاص خيال جي ويو لينٿ(Wave Length) جڏهين ملي ٿي وڃي ته ويچار ڇيناٽيئنئن تي وهندڙ نديءَ جيان زمين کي زرکيج بڻائيندا ٿا وڃن ترجمو ڪرڻ جي پهرين شرط ٿي آهي مول ليکڪ سان ويو لينٿ (Wave Length) ملڻ. شري گرباڻي دماغي سطح تي خليل جبران جي اونچاين کي ڇهي سگهيو ۽ سنڌي پاٺڪن کي خليل جبران جي گهري سمنڊ ۾ لهي ڳوليل موتين سان مخاميلو ڪرائي سگهيو اها شخصي روپ ۾ سندس حاصلات ۽ بطور ليکڪ سندس سوچڻ سمجهڻ واري سنڌي طبقي سان ڪيل وڙ آهي.

مونکي فقط ان ڳالهه جو افسوس آهي ته هي قيمتي مٺيا چالهين سالن کان وڌيڪ عرصي تائين سنڌي جڳت جي سامهون نه اچي سگهيا بحرحال دير عايد درست عايد چئي مان شري گرباڻيءَ جي هن شاهڪار جي آجيان ٿو ڪيان.

ڪنهن وقت دنيا خواهه هندستان جي مختلف ڀاشا جي مايا ناز ڪتابن جا سنڌيءَ ۾ ترجما ڇڻ ته عام ڳاله هئي پر آزاديءَ کان پوءِ اهو سلسلو گهٽ ٿي ويو آهي.

جيپور
28.12.98

پيگوان انلاڻي
صدر، راجستان سنڌي اڪادمي.

ليکڪ جي واقفيت

۱۸۸۳ ۾ سيريا ديش جي مائونٽ ليبنان پرانت جي هڪ شاهوڪار ۽ خانداني گهراڻي ۾ شاعر (ڪوي) خليل جبران جو جنم ٿيو هو. هو ۱۲ ورهين جي اوستا ۾ پنهنجي ماءُ ۽ ڀيڻ سان گڏ بيلجيم، فرانس ۽ آمريڪا جو سئر ڪرڻ ويو ۽ ٻن سالن کان پوءِ واپس موٽي آيو ۽ هن کي بيروت جي الحڪمت مدرسي ۾ داخل ڪيو ويو جتي هن عربي ساهت جو گهرو اڀياس ڪيو تڏهين هو عربيءَ ۾ شعر لکڻ لڳو ۽ هو عربي ساهتڪارن ۾ ڳڻڻ ۾ اچڻ لڳو. ۱۹۰۳ ۾ هو وري ٻيو دفعو آمريڪا ويو، جتي هن انگريزي ساهت جو اڀياس شروع ڪيو، پنجن سالن کان پوءِ هو فرانس هليو ويو جتي هن چترڪلا جو اڀياس ڪيو. ۱۹۱۲ ۾ هو وري آمريڪا ويو ۽ جيون جي آخرين ڏينهن تائين هو نيو يارڪ ۾ رهيو.

آمريڪا ۾ رهي ڪري لڳ ڀڳ ۱۹۱۸ ۾ هن انگريزيءَ ۾ لکڻ شروع ڪيو ۽ تڏهن کان وٺي هن جي مشهوري صرف انگريزي ڳالهائيندڙن جنتا ۾ نه، بلڪ ترجمي دواران سڄي سنسار ۾ ڦهلجي ويئي ۽ اٽڪل ۲۵ ٻولين ۾ سندس ڪتابن جو ترجمو ٿي چڪو آهي.

سندس تمام ڪتاب خود سندس نڪتل چترن سان سينگاريل آهن. سندس چترن جو نماءُ اولهه سنسار جي سڀني ديشن جي راجڌانين ۾ ٿي چڪو آهي جن جي ڀيٽ يورپ جي مهان چترڪار روڊن ۽ وليم بليڪ سان ڪئي ويئي آهي.

هي پيش ڪري رهيو آهيان.

مان پنهنجي دوست پڳوان جو نهايت تهدل شڪر گذار آهيان جنهن مونکي هن ڪم لاءِ نہ صرف اتساهت ڪيو آهي پر منتر جي ناتي ۾ حجت پري جهٽڪ ڏيئي بہ سچيءَ دوستيءَ جو اظهار ڪيو آهي.

شل سندس ۽ منهنجو ناتو زندگيءَ جي آخرين دور تائين قائم دائم رهي، پنهنجي گهٽگهرن ڪان اهڙي دعا ۽ شڀ ڪامنائن جي اميدن ۾

سلامتراءِ اوچيرام گرباڻي

جيپور

۱۵ آگسٽ ۱۹۹۸

ڪرشڻ جنماشٽمي

۲۰۲ ڪنور نگر- ۳۰۲۰۰۲

فهرست

سندس انگريزي ڪتابن جا نالا ۽ ڇپجڻ جا سال هن ريت آهن.

ڪتاب جو نالو	ڇپجڻ جو سال
دي مئڊ مئن	١٩١٨
ٽروينٽي پڪچرس	١٩١٩
دي فور رنر	١٩٢٠
دي پرافيٽ	١٩٢٣
سئنڊ ائنڊ فوم	١٩٢٦
جيسس دي سن آف مئن	١٩٢٨
دي ارٿ گاڊس	١٩٣١
دي وانڊرر	١٩٣٢
دي گارڊن آف پرافيٽ	١٩٣٣

ائين ته مٿي سيني لکيل ڪتابن جو ترجمو اوير ۽ اولهه جي ڪيترين ٻولين ۾ ٿي چڪو آهي پر حقيقت ۾ دي پرافيٽ شاعر جي اُتم ۾ اُتم رچنا مڃي وڃي ٿي ۽ هن جو سنسار جي ٢٥ ٻولين کان به وڌيڪ ٻولين ۾ ترجمو ٿي چڪو آهي.

هن مهان شاعر، فيلسوف ۽ چترڪار جو ديهانت ٤٨ ورهين جي عمر ۾ ١٠ اپريل ١٩٣١ ۾ ٿيو. جي هو اڃان ڪجهه وقت زنده رهي هان ته هن جي اڃان به وڌيڪ رچنائن سان سنسار کي فائدو پهچي هان.

1 - آخرين ياترا

(۱) المستفا ان جو نالو هو.
پريوءَ کيس پنهنجو هي سمجهي پريم پريو بڻايو هو.
هو پنهنجي وقت ۾ روشنيءَ جو پرڏان ايلچي هو.
جيون جا پورا ٻارهن ورهيه هن آرفاليز (۲) شهر ۾
پنهنجي جهاز جو انتظار ڪيو هو جو کيس پنهنجي
جنم ڀوميءَ (۳) ڏانهن واپس ڪٽي وڃڻو هو.

ٻارهين سال ايلول(۴) مهني جي ستين تاريخ
جڏهنين فصل ڪٽڻ جا ڏينهن هئا، هو شهر کان ٻاهر
ٽڪريءَ تي چڙهيو ۽ سمنڊ ڏانهن نهارڻ لڳو ۽
هن کي ڪوهيڙي سان گڏ پنهنجو جهاز (۵) ايندو نظر
آيو.

هن جي مندر جا دَر کلي پيا ۽ هن جي آنند جا پَرَ
ڦڙ ڦڙ ڪري سمنڊ ۾ دور دور تائين ڦهلجي ويا (٦)

---

(۱) عربي ٻاشا ۾ هڪ عزت دار شبد
(۲) مرتيو لوڪ (۳) پرلوڪ
(۴) سيريا ديش جي هلندڙ سال جو هڪ مهنو.
(۵) موت جو وقت
(٦) گيانيءَ لاءِ موت ڀيانڪ نه پر آننددايڪ ٿيندو آهي.

اڄ جنھن کي مان پنيان ڇڏي وڃي رھيو آھيان، سو صرف ڪلپنا نہ آھي ، پر ھو ھڪ اھڙو ھرديہ آھي جنھن کي بڪہ ۾ اڄ مڏر بڻايو آھي.

پر وري بہ ھاڻي مان دير نٿو ڪري سگھان

سمنڊ (١) جو سيني کي پاڻ ڏانھن سڏي رھيو آھي ۽ مون کي بہ نوتو ڏيئي سڏي رھيو آھي. ھاڻ مون کي بہ ھلڻو پوندو.

جڏھين ڪال جا ڪنپ، رات جي جوالا ۾ جلي رھيا آھن تڏھين بہ اتي ترسڻ آھي برف ٿي وڃڻ، پٿر بڻجي پوڻ ۽ نرجيوتا جي بنڌنن ۾ جڪڙجي وڃڻ (٢)

جيءُ تہ اھو پيو چاھي تہ ھتي جو سڀ ڪجھہ پاڻ سان گڏ کڻي وڃان.

ليڪن ائين ڪيئن ٿي سگھندو.

شبد، جو زبان ۽ چپن مان ڪنپ پائي نڪري ٿو، ان کي بہ پنھنجي ڪنين جي آڌار تي اڏائي پاڻ سان گڏ نٿو کڻي سگھان. ان کي تہ اڪيلو ئي آڪاش ۾ چڪر ڪاٽڻا پون ٿا.

پنھنجي آکيڙي کي ھتي ڇڏي گرڙ کي بلڪل اڪيلو سج ڏانھن اڏامڻو پوي ٿو.

نڪريءَ جي تري ۾ ماتريءَ ۾ پھچندي ئي ھن سمنڊ ڏانھن منھن ڦيرايو ۽

---

(١) ڪال ديوتا (٢) وقت اچڻ تي پراڻيءَ جي موت کان بچڻ لاءِ ڪوشش ڪرڻ ان برابر آھي جيئن برف جي وچھ باھ ٻاري جيون رکشا ڪرڻ جي ڪوشش ڪرڻ

پوءِ هن اکيون بند ڪري ڇڏيون ۽
انتر آتما جي انحد شانتيءَ ۾ ٽٻيون ڏنيون ۽ ايشور
جي آراڌنا ڪئي.
پر جيئن ئي هو ٽڪريءَ تان هيٺ لهڻ لڳو ته هن جي
منهن تي اداسائيءَ جا بادل ڇائنجي ويا ۽ هو سوچڻ
لڳو ته
ڇا مان هتان پورڻ شانتيءَ سان بنا ڪجهه به دک
محسوس ڪرڻ جي وڃي سگهندس ؟
نه، نه مان پنهنجي پاوناڻن ۽ امنگن تي ڳهاو سهڻ بنا
هن شهر کي ڇڏي نه سگهندس.
درد ڀريل لنبا لنبا ڏينهن (۱) ۽ ايڪانت سان ڀرپور
راتيون مون هن شهر جي ڀتين اندر گذاريون آهن
پلا ڪير پنهنجي درد ۽ ايڪانت کي بنا دکي ٿيڻ جي
اٿر بنا موڪلائي سگهي ٿو ؟
مون پنهنجي انيڪ پاوناڻن کي هنن گهٽين جي رستن
تي وڇايو آهي. منهن جون اڻ ميون اڇائون بالڪن
جي روپ ۾ هن ٽڪريءَ تي ڪليو گهمي رهيون آهن.
انهن جي يادگيرن جي بوجهي ۽ دک کي ساڻ کڻي وڃڻ
بنا مان هتان موڪلائي نٿو سگهان.
هي ڪو منهنجي شرير جي ڍڪڻ جو ڪپڙو نه آهي
جنهن کي مان لاهي ڦٽو ڪريان پر هيءُ ته منهنجي
ديهه (شرير) جي چمڙي آهي جنهن کي مان پنهنجي
هٿن سان لاهي رهيو آهيان.

---

(۱) ڀرپوءِ وڇوڙي جي ڪارڻ

نڌھين مان تنهن جي اوڏو اچي پهچندس

ھڪ اسيم بوند، ھڪ وشال سنڌو ساگر جي گود ۾ (۱)

جيئن ئي ھو مڙيو تہ ھن ڏٺو تہ پري پري کان ميڙن جا ميڙ، زالون مڙد، پنهنجا کيت ۽ پها ۽ انگور جا منهن ڇڏي، شھرجي دروازي ڏانهن تکڙو وڌي رھيا آھن

ھن بڌو تہ ماڻھو ھن جو نالو پڪاري رھيا آھن.

ھڪ ٻئي کي سڏي ھن جي جھاز جي اچڻ جي ڳالھ ڪري رھيا آھن.

نڌھين ھن پنهنجو پاڻ کان پڇيو تہ ڇا ھيءُ آخرين موڪلائيءَ وقت جمگھٽ جو موقعو بڻبو ۽ ڇا ائين چئي سگھبو تہ منهنجي شام ئي سچ پچ منهنجي پرھ ڦٽي يا بريات ھئي.

نهن کي مان کھڙي پيت ڏيان جي کيت ۾ اڌ کيڙيل نيءَ ۾ ھر ڇڏي ۽ جي انگور مان رس ڪڍڻ وارن ڪولھن کي اڌ ۾ ڇڏي مون کان موڪلائڻ آيا آھن

ڇا منهنجو ھرديہ ميون سان پريل وڻ وانگر ٿيندو جنهنجا ميوا پٽي پٽي مان انهن ۾ وراھي سگھان

---

(۱) جيو چيتنيہ جي بوند آھي، ايشور سمنڊ آھي، ٻئي چيتنيہ روپ آھن ان ڪري ٻئي اننت آھن.

ھن ڏنو تہ سندس جھاز بندر جي بلڪل ويجھو پھچي رھيو ھو،

ان جي اڳين پاڳي تي وينل ھئا ملاح ۽ سندس وطن جا ماڻھو،

ھن جي آتما مان ، انھن لاءِ پڪار اُٿي،

منھن جي سناتن ماتا جي اولاد، سمنڊ جي لھرين ۽ طوفان جي جھوڪن تي سواري ڪرڻ وارا،

خبر نہ آھي تہ ڪيترا دفعا او ھان منھنجي سپنن ۾ جھاز ڊوڙايا آھن، ۽ اڄ اوھان منھنجي سجاڳيءَ جي حالت ۾ آيا آھيو، جو منھنجو اڃا بہ گھرو سپنو آھي.

وڃڻ لاءِ مان تيار بيٺو آھيان ۽ منھنجي اتڪنٺا ڪان مڪت، ونجھہ ھن لاءِ منتظر آھي

پر اڃا بہ فقط ھڪ ساھ ھن ھوا ۾ ضرور کڻندس ۽ اڃا بہ ھڪ چاھ ڀري نگاھ سان پنيان نھاريندس ان ڪان پوءِ مان اوھان جي وچ ۾ بھندس، اوھان سمنڊ جي مسافرن سان گڏ، سمنڊ جو ھڪ ياتري بڻجي،

او ، وراٽ سمنڊ، ننڊرالين ماتا، ننڊين ۽ جھرڻن لاءِ ھڪ قسم جي شانتي ۽ مڪتي، ھيءُ جھرڻو ھڪ دفعو وري بہ ڦيرو ڪائيندو، ھن بن ۾ وري بہ ھڪ دفعو سئر ڪندو،

ٽوئي ڪجھ ھن جي من ۾ دٻيو رھيو ڇو تہ ھو خود
نترياميءَ جي ڳجھي رھسيہ کي واڻيءَ سان ظاھر ڪرڻ
ي اسمرٿ ھو.

ئين ھن ننگر ۾ پير رکيو تہ شھر جا سڀ نواسي ڪيس
ڏجڻ آيا سڀ يڪي آواز ۾ ڪيس پڪاري رھيا ھئا
ھريائين شھر جي وڏن ۽ ٻڍن سندس سامھون اچي چيو

ون اسان کي ھاڻي ڇڏي نہ وڃ

ون اسان جي سنڌياجي ڏنڌلي روشنيءَ ۾ ٻپھرين جو
يہ ٿي رھيو آھين ۽ تنھنجي جوانيءَ جي انساھ ۾
سان اوچ ايلاشائون ڏسڻ جا سپنا ڏنا آھن. اسان اگيان ۽
راشا ۾ گھيڙيل ھئاسي تو گيان ۽ آشائن سان پرپور ڪيو
ھي.

ون اسان جي وچ ۾ اجنبي يا مھمان نہ، بلڪ اسان جو
ڏلو ٻار آھين. ھاڻيئي اسان جي اکين کي پنھنجي پيار
ري درشن کان نہ تڙڦائج.

ن کان پوءِ ساڌن ۽ سنتن ڪيس چيو

سمنڊ جي لھرين ۾ ھاڻ وڇوڙو نہ وجھج، اسان جي وچ ۾
جي تو ٻہ ٽي گھڙيون گذاريون آھن تن کي صرف
ا ڳيريءَ جي وشيہ نہ بڻائج.

ون اسان جي وچ ۾ انساھ ٿي رھيو آھين ۽ تنھنجي ڇايا
سان جي مکن تي پرڪاش ۽ چمڪ ٿي رھي آھي
سان توکي حدکان وڌيڪ پريم ڪيو آھي. پراھو پريم

ڇا منھنجون اڇائون جل وھڪري وانگر ڦوڪجي وھي
سگھنديون جئين مان ان مان پيالو پري سگھان

ڇا مان اھا بنسري آھيان جنھن کي سروَ شڪتيوان جو
ھٿ نصيب ٿئي يا اھا بنسري آھيان جنھن مان ھن
جو سانس نڪري سگھي.

مان تہ صرف ايڪانت جو پوڄاري رھيو آھيان ۽ ان
ايڪانت مان مون کي اھڙو ڪھڙو خزانو پراپت ٿيو آھي
جنھنکي مان وشواس سان لٽائي سگھان

اگرچ جي ھيءُ منھنجي فصل ڪاٽڻ جو وقت آھي تہ
ڪير ٻڌائي تہ ڪھڙن کيتن ۾ مون ٻج پوکيو ھو ۽ ڪھڙين
وساريل مندن ۾ پوکيو ھو.

سچ پچ تہ منھنجي ديپڪ جي اجھامڻ جو وقت اچي
ويو آھي تہ پوءِ سچ پچ مون ۾ اھڙي جوت ڪانھي جا
ان ۾ جڳي سگھي

پنھنجو خالي ۽ اڻ ڀريل ڏيئو ئي مان پاڻ متي ڪٽندس

ايشور خود ان کي پيار سان پريندو، ھوئي ان کي
جڳائيندو(١)

اينرن ويچارن کي تہ ھن واٽيءَ سان ظاھر ڪيو ليڪن

---

(١) ھاڻ مونکي ڇا چوڻو آھي ان جو مون کي ڪوئيان ڪونھي، ھو
(ايشور) خود منھن جي واٽي ٿيندو

ستان لاءِ تنهنجي دل ۾ گهري چاهنا آهي، پر اسان جو
ريم تنهنجو بندن نہ بڻبو ۽ نہ اسان جون ضرورتون
وکي پکڙي ڀهنديون، پر وري بہ اسان توکي پراٿنا ڪيون
ا تہ، اسان کي ڇڏي وڃڻ کان اڳ تون اسان کي پنهنجا
مرت وچن ٻڌاءِ ۽ پنهنجي سنيہ جي پنڊاري مان اسان
کي بہ ڪجهہ دان ڏي

هو سچ اسان پنهنجي سنتان کي ڏينداسون ۽ اهي وري
پنهنجي سنتان کي ڏيندا ۽ ان ريت اهو سچ امر رهندو.

پنهنجي ايڪانت ۾ تو اسانجي ڏينهن کي چڪاسيو ۽
پنهنجي جاڳندي تو اسان جي ننڊن ۾ روئڻ ۽ کلڻ بہ ٻڌو
آهي يعني اسان جي اڳيان اوستا (حالت) ۾ اسان کي
جيڪا خوشي ۽ شوڪ ٿيو آهي اهو ڏنو آهي- تنهنڪري
تون هاڻ اسان کي اسان جي ئي سڃاڻپ ڏي. جيون ۽
موت جي وچ ۾ جو ڪجهہ بہ آهي ان باري ۾ جو تو ڪجهہ
ڄاتو آهي اهو ڳيان اسان کي بہ ٻڌاءِ، ۽ هن جواب ڏنو

اي آرفاليز واسيو مان اوهان کي ڇاٿو ٻڌائي سگهان سواءِ
انهن ڳالهين جي، جي هن وقت بہ اوهان جي پراڻن ۾
مچل مچل رهيون آهن.

ڏٺل ۽ شانت ھو جنھنکي اسان ڏکي رکيو ھو.
ليڪن اڄ اھو تنھنجي اکيان چيخ ڪري بنا پڙد
اکهاڙو تي سامھون بيٺو آھي.
ڪارڻ، اھو سناتن سچ آھي، تہ پريم پنھنجي گھرائي
کي وڇوڙي جي گھڙي اچڻ، سوڌو پاڻ کي نہ ڄاڻند
آھي.
ايتري ۾ ٻيا لوڪ بہ آيا ۽ انھن بہ سندس ساراھ ڪئي
پر ھن ڪو بہ جواب نہ ڏنو صرف پنھنجو سر نمائي
ڇڏيو.جي سندس پر ۾ بيٺا ھئا تن سندس ڇاتيءَ تي
سندس نيڻن مان آنسون ڪرندا ڏٺا
ان کان پوءِ ھو ۽ ٻيا سڀ آدمي مندر جي سامھون واري
چونڪ ڏانھن وڌيا ۽
ان وقت ان مندر مان ھڪ استري ٻاھر آئي، ان جو نال
ھو المترا- ھوءَ برھم داني ھئي. ھن سندس ڏانھن بلڪل
ڪومل نگاھن سان نھاريو ڇو تہ جڏھين ڪيس ھن شھر ۾
آئي صرف ھڪ ڏينھن ٿيو ھو، تڏھين ڀھريائين ڀھريان
ھن استريءَ ڪيس ڏسي سمجھيو ھو ۽ سندس تي وشواس
ڪيو ھو-
ھن ھِن ريت چوندي سندس سواگت ڪيو
اي پريو جا پيغمبر، اننت جا ساڌڪ، گهڻي وقت کان
تون پنھنجي جھاز لاءِ دور دور تائين کوج ڪري رھيو
آھين- ھاڻ تنھنجو جھاز اچي چڪو آھي ۽ ھاڻ
تنھنجو وڃڻ ضروري ٿي پيو آھي.
تنھنجي يادگيرين جي ديش ۽ اڀلاشائن جي سھاري

ڇو تہ

پريم جھڙيءَ ريت اوھان کي مکت پھرائيندو، انھيءَ طرح اوھانکي سوريءَ تي بہ لٽڪائيندو

جئين ھو اوھان جي اُنتيءَ (ترقي ۽ واڌاري) لاءِ آھي تئين ھو اوھان کي ختم ڪرڻ لاءِ بہ آھي جھڙيءَ طرح ھو اوھان جي اوچ ڪرمن ۽ گڻن جو ويچار ۽ ڪومل ھردي جي ديک ڀال ڪري ٿو نيڪ ساڳيءَ طرح ھو اوھان جي اوگڻن ۽ نيچ ڪرمن ۽ ويچارن جي اندر پيھي انھن کي ڪڍڻ جي ڪوشش ڪري ٿو

اناج جي سنگن وانگر ھو اوھان کي پنھنجو پاڻ ۾ جذب بہ ڪري ٿو

توھان کي اُگھاڙو ڪرڻ لاءِ اوھان کي ڪُٽي ٿو توھان‌جي مٿان ڀيل پڙدي کي دور ڪرڻ لاءِ اوھان کي ڦٽڪاري ٿو

توھان کي ڀِھي ڪري صاف ڪري ٿو

توھان کي نرم ڪرڻ لاءِ اٽي وانگر ڳوھي ٿو ۽ تڏھين

اوھان کي پنھنجي پوتر اگنيءَ(باھ) ۾ سيڪي ٿو جيئن اوھان پربوءَ جي ٿالھ ۾ پوتر روٽي ٿي سگھو

پريم توھان سان اِھا ليلا ان لاءِ ڪري ٿو تہ جئين اوھان انتر آتما جي رھسيہ (ڳجھہ) جو گيان پائي سگھو ۽

2 - پريم

تڏهن المترا چيو تہ

اسان کي پريم جي بابت ڪجهہ ٻڌايو

تڏهن هن پنهنجو سِرُ مٿي ڪيو ۽ ماڻهن تي پنهنجي
نظر ڦيرائي- سيني ۾ شانتي اچي ويئي ۽ ڳري ڳنڀير
سُرَ ۾ هن چيو

جڏهين پريم اوهان کي پنهنجي طرف ڪوٺي(سڏي)
تہ اوهان ان جو پيڇو ڪيو جيتوڻيڪ هن جو راهون
ٽيڏيون(اٽاڪيون) ۽ ڏاڍيون ڏکيون (ڪٺن) آهن.

جڏهين پريم جا پَر اوهان کي ڍڪڻ چاهن تہ اوهان
پنهنجو پاڻ ان اڳيان ارپڻ ڪيو

پوءِ ڀل انهن پَرَن جي تہ هيٺان لڪيل تلوار اوهان کي
گهايل ڪري ڇڏي-

۽ جڏهن هو توهان سان ڳالهائي تہ ان ۾ وشواس رکو

پوءِ ڀل هي ان جو آواز توهان جي سپنن کي چڪنا چور
ڪري ڇڏي جهڙيءَ ريت آنڌي ننڍڻ بوٽن کي اکوڙي
ڇڏيندي آهي

منھنجي ھرديہ ۾ آھي، بلڪ ائين چئو تہ مان ايشور جي ھرديہ ۾ آھيان ۽ اھو بہ ڪڏھن نہ سوچجو تہ توھان کو پريم جو مارگ ناھي سگھو ٿا،

چو تہ، پريم جي اوھان کي اڌڪاري سمجھي ٿو، تہ ھو خود اوھان جي راھ ناھي ٿو،

پريم پنھنجو پاڻ کي سمپورڻ ڪرڻ کان سواءِ ٻيو ڪجھ بہ نہ ٿو چاھي

جيڪڏھن اوھان پريم ڪريو ۽ اوھان جي، من ۾ ڪي ڪامنائون اٿن تہ اھي ھيءُ اٿن،

مان صفا ليہ ٿي وڃان،

وھندڙ جھرڻي وانگر رجنيءَ کي مڌر گيت سان ڀري سگھان،

اتينت ڪو ملتاجي ويدنا جو انيو ڪري سگھان،

پنھنجي پريم جي پڇاڻ ۾ مان گھايل ٿي سگھان، پنھنجي اڇا سان ۽ ڪلندي ڪڏندي مان پنھنجو رتُ دان ڪري سگھان،

پنھنجا پر ڦھلائي دل سان پريات ويلي جاڳي سگھان ۽ ھڪ وڌيڪ پريم ڀريو ڏينھن پائڻ لاءِ پاڻ کي ڪرپا پاتر ڪري سگھان،

انھيءَ گيان دواران جڳجيون جي ھرديہ جو ھڪ انش بڻجي سگھو

ليڪن جيڪڏھين ڊپ وس ٿي

توھان صرف پريم جي شانتيءَ ۽ پريم جي آنند جي ڪامنا ڪريو ٿا

تہ پوءِ توھان لاءِ اِھو ئي ڀلو آھي تہ، پنھنجي اگھاڙپ کي ڍڪي ڇڏيو ۽ پريم جي ڪَٽڻ واريءَ اُڪريءَ کان ٻاھر رھو ۽ ان سنسار ۾ وڃي رھو جتيڪو جيون نہ آھي يعنيٰ جتي سڄ آھي اتي اوھان کلندا تہ ضرور، ليڪن پوري کِل نہ ھوندي جتي اوھان روئندا تہ ضرور ليڪن اوھان جي اکين ۾ پورا آنسون ۽ ڳوڙھا نہ ھوندا.

پريم ڪنھن کي بہ پنھنجو پاڻ کان سواءِ نہ ڪجھہ ڏئي ٿو ۽

نہ وري ڪنھن کان پنھنجو پاڻ کان سواءِ ڪجھہ وٺي ٿو، پريم نہ ڪنھن جو سوامي بڻجي ٿو ۽

نہ وري ڪنھن کي پنھنجو سوامي بڻائي ٿو

ڇو تہ،

پريم پريم ۾ ئي سمپورڻ آھي

جڏھين اوھان پريم ڪريو تہ ائين نہ چئو تہ ايشور

3-وواهه

انسان پوءِ الميترا وري نمرتا سان چيو سائين هاڻ
وواهه جي بابت ٻڌايو-
هن جواب ڏنو،
توهان ٻنهي هڪ وقت جنم ورتو هو ۽ سدا گڏ رهندا،
جنهن وقت موت جا سفيد پر اوهان جي جيون جي گهڙين
کي الڳ ڪندا، ان وقت به اوهان گڏ رهندا
سچ ته پريوءَ جي شانت سمرتيءَ ۾ به اوهان ٻنهي جو
آستان هڪ هنڌ ئي رهندو، پر تنهن هوندي به پنهنجي
ايڪتا ۾ ڪجهه انتر رهڻ ڏيو، ۽
ٻنهن جي وچ ۾ سرڳ جي هوا کي ناچ ڪرڻ ڏيو.
هڪ ٻئي سان پريم ڪريو، ليڪن پريم کي ٻنڌن بڻجڻ
نه ڏيو بلڪ
ان کي پنهنجي آتمائن جي وچ ۾ لهرين سان ڀريل ساگر
ٿيڻ ڏيو،
هڪ ٻئي جو پيالو ڀريو، ليڪن
هڪ ئي پيالي مان هرگز نه پيو
هڪ ٻئي کي پنهنجي ڀوجن مان حصو ڏيو ليڪن هڪ
ئي روٽيءَ مان ٻئي نه کائو،
گڏجي نچو، ٽپو، ڳايو، خوشيءَ جي امنگن ۾ نه ماپو
پر تنهن هوندي به هڪ ٻئي کي ايڪانت پائڻ جو وجهه

ٻپھرن جو آرام ڪري سگھان ۽
پريم جي پرم آنند ۾ لين ٿي سگھان،
شام ٿيڻ تي احسانمند هردي سان گھر موٽي سگھان، ۽
وري رات جو هرديہ ۾ پريتم جي لاءِ پرارٿنا ۽ پنھنجي
چپن تي سندس لاءِ ساراھ جو گيت ڳائي سگھان.

4 -ٻالڪ

ان ڪان پوءِ هڪ نئينءَ ننڍيءَ استريءَ جا هڪ ننڍي ٻالڪ کي ڇاتيءَ سان لڳائي ويٺي هئي،

تنهن پڇيو،

اسان کي ٻالڪن جي وشيہ ۾ ٻڌايو،

۽ هن جواب ڏنو،

توهان جا ٻار توهان جا نجي ۽ خود جا ٻار نہ آهن،هو جيون جي جنم وٺڻ جي انتظاريءَ جا اولاد آهن،

هو توهان جي معرفت ضرور اچن ٿا، پر توهان مان نہ، ۽

جيتوڻيڪ هو توهان سان گڏ آهن، پر تنهن هوندي بہ هو توهان جا نہ آهن،

توهان انهنکي پنهنجو پريم ڀلي ڏنو، پر

پنهنجا ويچار هرگز نہ ڏيو، ڇو تہ، انهن کي پنهنجا ويچار بہ آهن،

توهان انهن جي شريرن کي ڀلي پنهنجي گهرن ۾ رکو پر انهن جي آتمائن کي نہ، ڇو تہ انهن جي آتما ڀاويءَ جي

ڏيو
جھڙيءَ طرح ويٽا(ستار) جون تارون ھڪ سُرَ ۾ وڄنديون
بہ الڳ الڳ رھن ٿيون
دلين کي ارپڻ ڪيو، ليڪن ھڪ ٻئي جي سنڀال ۾ نہ
رکو، ڇوتہ
جيون جي مُٺيءَ ۾ ئي توھان جون دليون سمائجي
سگھن ٿيون ۽
توھان بلاشڪ گڏجي بھو پر ھڪ ٻئي جي تمام ويجھو
(نزديڪ) نہ، ڇوتہ
مندر جا ٿنيا الڳہ الڳہ بيٺل آھن،
جئين بلوت جا وڻ ۽ پاڻيءَ جا جھرٽا ھڪ ٻئي ھنڌ گڏو
گڏ نہ ھوندا آھن،

5 - دان

تڏھين ھڪ ڏنوان شخص پڇيو،

اسان کي دان جي بابت ڪجھ ٻڌايو، ۽

ھن جواب ڏنو،

جڏھين اوھان پنھنجي ملڪيت مان ڪجھ ڏيو ٿا، تڏھين ڏيو تہ ضرور ٿا، پر ”نہ“ جي برابر جڏھين توھان پنھنجو پاڻ مان ڪجھ ڏيو ٿا تڏھين سچ پچ دان ڪريو ٿا،

ڪارڻ ؟

ھيءَ ملڪيت آھي ڇا ؟

صرف اھي شيون جن کي اوھان ان خيال کان سانڍي رکو ٿا تہ آئيندھ ۾ اوھان کي انھن شين جي ضرورت پئجي سگھي ٿي،

انھن کي گڏ ڪريو ٿا ۽ انھن جي رکوالي ڪريو ٿا، ۽ سياڻي؟

سياڻو ان سياڻي ڪتي کي ڇا ڏيندو جو نشان بنا ،ريتيءَ ۾ جڳھ جڳھ تي ھڏيون ٻاريندو ياترين جي پوئواري

پوَنَ ۾ رهي ٿي،

جتي اوهان پهچي نٿا سگهو، سپني ۾ به نه

توهان انهن جهڙو ٿيڻ جي ڪوشش ڀلُ ڪريو پر، انهن کي پنهنجو پاڻ جهڙو ڪرڻ جي اڇا نه ڪريو، ڇو ته،

جيون پٺتي ڪونه ٿو موٽي، ۽ نه هو،

گذريل وقت لاءِ رڪجيبهي ٿو،

توهان اهي ڌنش آهيو جنهن مان توهان جا زنده ٻالڪ ٻاڻن جي روپ ۾ اڇن ٿا، تير انداز اپار مارگ تان نشان هڻي ٿو، ۽ پنهنجي وشال شڪتيءَ سان هو اوهان کي جهڪائي ٿو،

جيئن سندس تير، تيز رفتار سان دور دور تائين وڃي سگهن،

انهيءَ ڌنش ڌاريءُ جي هٿن سان اوهان کي هن نموني ۾ جهڪائڻ آنند جو ڪارڻ آهن، ڇو ته،

جيئن هو انهن تيرن کي پيار ڪري ٿو، تيئن هو ان ڌنش کي به پيار ڪري ٿو جو استر (قائم) آهي.

ڪشٽ جي خيال کان ڏين ٿا

۽ جي ڪشٽ ئي انھن کي سکيا ڏيئي ٿو، ۽ اھڙا جيو بہ آھن جي ڏين ٿا ۽ ڏيڻ ۾ کو بہ ڪشٽ محسوس نٿا ڪن، نہ ھو آنند جي اڇا رکن ٿا ۽ نہ وري ھو پيڄ سمجھي ڪجھ ڏين ٿا، ھو ڏين ٿا ان وانگر جيئن گلاب جو گل ڏھني دشائن ۾ پنھنجي سڳند لٽائي ڇڏي ٿو، اھڙن انسان جي معرفت ايشور بولي ٿو ۽ انھن جي نيترن جي وسيلي ھو پرٿويءَ تي مسڪراھٽ ڏيئي ٿو،

کير گھري، ڏيڻ نيڪ آھي

پر،

ڪنھن جي ضرورت محسوس ڪري، بنا گھرڻ جي ڏيڻ وڌيڪ نيڪ آھي خالي ھٿن انسانن لاءِ دان ڏيڻ جي بدران، دان وٺڻ وارن جي تلاش ۾ وڌيڪ آنند آھي ۽ اوھان وٽ اھڙو آھي ئي ڇا جنھن کي اوھان دائمي رکي سگھو،

جيڪي ڪجھ اوھان وٽ آھي، سو سڀ ھڪ ڏينھن ڏيئي ڇڏڻو پوندو

ان ڪري ھاڻي ئي ڏيئي ڇڏيو،

جيئن دان ڏيڻ جو مھورت اوھان جي وارثن کي نہ، بلڪ اوھان کي پراپت ٿئي

ڪري ٿو ۽

اڻ هوند جو ڀؤ (ڊپ) ڇا آهي،

خود اڻ هوند ئي تہ

جڏهين اوهان جو کوھ ڀرپور آهي تڏهين بہ اوهان کي پياس جو ڊپ،

ڇا اها اهڙي اُڃ نہ آهي جنهن کي ٻجهائڻ ڏاڍو ڏکيو ۽ مشڪل آهي،

ڪيترا اهڙا انسان بہ آهن جي پنهنجي گڏ ڪيل مال مان ٿورو ڪجهہ دان ڪن ٿا ۽ اهو دان ان لاءِ ڪن ٿا تہ سندن نالو ٿيندو ۽

اهڙي قسم جي لڪيل واسنا انهن جي دان کي ختم ڪري ٿي ڇڏي، ۽

اهڙا انسان بہ آهن جن وٽ ٿورو ئي آهي پرهو سڀ ڪجهہ ڏيئي ڇڏيندا آهن

اِهڙا انسان ئي آهن جي جيون ۾ وشواس رکن ٿا ۽ جيون جي اُدارتا ۾ بہ، ۽

اهڙين انسانن جا خزانا ڪڏهين بہ خالي نٿا ٿين،

اِهڙا انسان بہ آهن جي آنند جي خيال کان ڏين ٿا ۽ آنند ئي انهن جو انعام آهي، ۽ اِهڙا انسان بہ آهن جي

ھنجي ڪلھن تي احسان جو بوجو نہ وجھو،

تي ائين نہ ٿئي جو توھان پنھنجي ۽ پنھنجي داتا
ي ڪلھن ۾ پاجاري وجھي ڇڏيو،

ڪ داتا سان گڏ توھان بہ انھن جي سوغاتن يا پيتائن
ب مٿي اٿو جڻ تہ ڪنين تي اڏامي رھيا آھيو،ڇوتہ

ھنجي قرض جي ضرورت کان وڌيڪ لالچ رکڻ ان جي
ن شيلتا ۾ شڪ آڻڻ آھي، جنھن کي پرٿوي جھڙي
ار دل ماتا ۽ ايشور جھڙو مھان پتا جو ھٿ آھي-

توهان اڪثر ڪري چئو ٿا ته، ”مان دان ڏيندس پر ان کي جو ان جي لائق آهي“

پر توهان جي ڪنياجا وڻ ۽ توهان جي چراگاهن جون رڍون، ٻڪريون ته ائين ڪونہ ٿيون چون. اهي ڏين ٿا جيئن اهي جي سگهن (يعني زنده رهي سگهن) ڇو ته سانڍي رکڻ ئي موت آهي. ضرور هي، جي ڏينهن ۽ راتين جا دان وٺڻ جا اڌڪاري آهن، اهي توهان کان باقي سڀ ڪجهہ وٺڻ جا بہ اڌڪاري آهن،

ان کان وڌيڪ ريگستان کهڙو ٿي سگهي ٿو، جو دان وٺڻ جي همٿ، وشواس ۽ اتڪنٿا ۾ آهي

۴،

توهان آهيو ئي ڪير جو انسان اوهان جي اڳيان ڇاتي کولي ۽ سومان کي ننگو ڪري ته جيئن توهان انهن جي اگهاڙپ ۽ آتم غرور کي بي شرمنديءَ جي نموني جي حالت ۾ ڏسي سگهو،

پهريائين اهو ڏسو ته اوهان خود داتا بڻڻ يا دان ڏيڻ جي ساڌن بڻجڻ جي لائق آهيو سنهي، ڪارڻ ته جيون ئي جيون کي ڏيئي ٿو ۽ توهان جو پنهنجو پاڻ کي داتا سمجهي ويٺا آهيو صرف رڳو شاهد هي آهيو، ۽

توهان وٺڻ وارا ۽ توهان سڀ وٺڻ وارا ئي آهيو،

تہ جنھن قانون توکي منھنجي ھٿن ۾ سونپيو آھي
و مونکي بہ ھڪ وڏيڪ شڪتيوان جي ھٿن ۾ سونپنيندو

ھن جو رت ۽ منھن جو رت ان رس کان سواءِ ڪجھ بہ
آھي جا وشو وڻ جي پالنا ڪري ٿي ۽ جڏھين ڏندن
ن ڪنھن شيءَ کي چباڙيو تہ ان کي ھن نموني چئو تہ

ھن جا ٻج منھنجي شرير ۾ جيئندا ۽ تنھنجون ڪليون
ڪڙيون) منھنجي ھرديہ ۾ ڪلنديون، ۽ تنھنجي سڳنڌ،
ھن جو سواس ٿيندو ۽

ان ٻئي گڏجي سيني مندن ۾ آنند وننداسي، ۽ فصل
ي وقت جڏھين اوھان انگور جي ڇڳن کي ڪولھن ۾
يھڻ لاءِ ڪنا ڪندا تہ ان وقت ھن نموني ۾ چئو تہ-

ن بہ ھڪ انگور جو ڇڳو آھيان ۽ منھنجا ڦل بہ ڪولھوءَ
وجھڻ لاءِ ڪنا ڪيا ويندا ۽ نئين شراب وانگر مون کي
تلن ۾ بند ڪيو ويندو، ۽ سياري جي مند ۾ جڏھين اوھان
اب پيئو تڏھين شراب جي ھر ھڪ پيالي لاءِ اوھان
ي ھرديہ ۾ راڳ پيدا ٿئي، ۽

گيت ۾ فصل جا ڏينھن، ٻاڪ (انگور) جا منھن ۽ ڇڳا ۽
نور جي ڪولھن جي يادداشت اچي.

٦- ڪاڌو پيتو

ايتري ۾ هڪ ڌرم شالا جي ٻڍي پڇيو، اسان کي ڪاڌ
پيتي بابت ٻڌايو

هو چوڻ لڳو

ڪاش ! توهان پرٿويءَ جي ساهن تي مدار رکندڙ امر ب
وانگر صرف ڪرڻن تي جي سگهو، .

پرچاڪاڻ تہ

پيٽ پرڻ لاءِ اوهان کي هنسا ڪرڻ ۽ پياس ٻجهائڻ
اوهان کي نئين جاول وڇڙي کان سندس ماءُ جو کير لٽ
پوي ٿو تہ اهو ڪاريہ پريوءَ جي پوجا جي روپ ۾ ڪريو
۽

پنهنجي پوجن جي ٿالھ کي بلديوي سمجهو جنهن ت
جهنگل ۽ ميدان جي شڌ ۽ نرمل جيون جي ان لاءِ ٻلي ڏ
جو انسانيت ۾ خاص شڌ ۽ خاص نرمل هجي ڪنهن ج
کي حلال ڪرڻ وقت کيس پنهنجي من ۾ چئو تہ

جا شڪتي توکي قتل ڪري رهي آهي ان مونکي بہ مار
رکيو آهي ۽ مون کي بہ کاڌو ويندو

حوالي ڪيو ويو هو. ۽

پاڻ کي محنت ۾ مشغول رکندي اوهان واسطو ۾ جيون کي پيار ڪريو ٿا. ۽

محنت دوران جيون کي پيار ڪرڻ آهي جيون جي رازن سان گهرو ٿيڻ ۽ ڄاڻو ٿيڻ.

پر جيڪڏهين توهان پنهنجي دک ۾ جنم ڏارڻ کي هڪ مصيبت ۽ جيون کي جيوت(زنده) رکڻ مستڪ ۾ لکيل سراپ سمجهو ٿا ته منهنجو به اهو چوڻ آهي ته صرف توهان جي نرڙ جو پگهر ئي توهان جي مستڪ ۾ لکيل اکرن کي ڌوئي صاف ڪري ڇڏيندو.

محنت دوران ئي توهان پنهنجو ڀاڳ بدلي سگهو ٿا

توهان کي اهو به ٻڌايو ويو آهي ته جيون انڌڪار آهي ۽ پنهنجي ٿڪاوٽ ۾ ٿڪيل انسان جي ان چوڻيءَ کي اوهان به مضبوط ڪريو ٿا. ۽ مان به ائين چوان ٿو ته جيون بيشڪ انڌڪار آهي سواءِ ان گهڙين جي، جن ۾ اتساهه جو انش موجوده آهي. ۽

سمورو اتساهَ انڌو آهي، سواءِ ان گهڙين جي جن ۾ گيان جو ڪجهه قطرو آهي. ۽ سمورو گيان به مٿيا يا ڪوڙ آهي، سواءِ ان گهڙين جي جن ۾ محنت جو قطرو آهي. ۽

7 - محنت

تڏهين هڪ هاريءَ ڇيو تہ اسان کي ڪجهہ محنت باب
ٻڌايو ۽ هن جواب ڏنو

محنت ڪريو تہ جيئن توهان جڳت ۽ جڳت آتما ج
وهڪ سان گڏ هلي سگهو، ڇو تہ آلسي ٿيڻ، مندن ج
گيان نہ هئڻ، جيون جي ان وڏي جلوس مان ٻاهر نڪر
وڃڻ آهي، جو وڏي شان ۽ مان سان اننت ڏانهن تڪ
وڌي رهيو آهي.

جڏهين توهان محنت ڪريو ٿا، تڏهين ڇڻ تہ هڪ
بنسري آهيو ۽ اوهان جي گهڙين پلڪن جي ڪاناڦوس
ان جو سنگيت ٿيو پوي ۽ جڏهين باقي سڀ جڳت يڪ
سُرَ سان ڳائي رهيو آهي تڏهن اوهان مان ڪير هوند
جو گونگو ۽ شانتيڪو ٿي وهندو ؟

اوهانکي هميشهہ اهو ٻڌايو ويو آهي تہ محنت سرا
آهي ۽ مزدوري اڀاڳ (ڏُر ڀاڳيہ) پر

مان توهان کي ٻڌايان ٿو تہ جنهن وقت توهان محن
ڪريو ٿا ان وقت توهان پرٿويءَ جي ان سپني جو بلڪ
ٿورو حصو پورو ڪريو ٿا جو سپني لهڻ وقت اوهان ج

...و روپ ڄاڻي ٿو، اھو ڪيت ۾ ھرُ ھلائڻ واري ھاريءَ ڪان
...تم ۾ سريشٺ آھي، ۽ جو انڊلٽ ڪي ريشمي ڪپڙي تي
...سان جو روپ ڏئي ٿو، سو اسان جي پيرن جي جتين
...ھڻ واري ڪان سريشٺ ۽ اتم آھي، ليڪن، مان ننڊ ۾
...، پر ڏينھن جي ٻپھرين جي جاڳ ۾ اھو چوان ٿو تہ
...وا ننڍي نںڍي گاھ جي ٻوٽن جي پيٽ ۾ وڏن وڏن ٻنوت
...ي وڻن سان پيار سان نٿي ڳالھائي، ۽

...رف اھو ئي سريشٺ آھي جو ھوا جي سانتيڪي آواز
...ي پنھنجي پيار ۽ قرب ڀرئي آواز سان مڌر راڳ ۾ پلٽي
...و،

...ھنت پريم جي نراڪار وشيہ ڪي رنگ روپ وارو آڪار
...يڻ جو ساڌن آھي

...يڪڏھين اوھان پريم سان محنت نٿا ڪري سگھو ۽ بي
...ليو ڪم ڪريو ٿا تہ بھتر اِھو آھي تہ اوھان پنھنجو
...ڪم ڇڏي ڏيو ۽ مندر جي دروازي اڳيان ڏاڪڻ تي ويھي
...ن وٺڻ لاءِ انھن ماڻھن جي اڳيان پنھنجا ھٿ ڊگھيڙيو
...ي ڪل خوشيءَ سان محنت ۽ ڪم ڪن ٿا - ڇو تہ،

...يڪڏھن اوھان بي خيالي ۽ لاپرواھيءَ سان روٽي تيار
...يو ٿا، تہ اھا روٽي بي سوادي ٿيندي جنھن سان انسان
...ي بکہ لھي ڪانہ سگھندي

سموري محنت ڪوڪي ۽ اجائي آهي سواءِ ان گهڙين جي جن ۾ پريم جو انگ سمايل آهي، ۽ جڏهين توهان پريم سان پرپور ٿي، پريمي ٿي ڪم ڪيو ٿا، تڏهين اوهان خود پنهنجو پاڻ ۾ پاڻ کي هڪ ٻئي سان ۽ انت ۾ ايشور سان پاڻ کي ٻڌي قابو ڪريو ٿا، ۽

پريم سان پرپور محنت ڪرڻ ڇا آهي؟

اِهو آهي اوهان جي دل مان نڪتل ڪپهہ جي ڪتيل ڌاڳن مان ناهيل ڪپڙو، ڄڻ تہ اهو ڪپڙو خود اوهان جي منڙي محبوب کي پائڻو آهي

اهو آهي پريم سان هڪ گهر ناهڻ جنهن ۾ اوهان جي منڻار محبوب کي واسو ڪري رهڻو آهي

اهو آهي اوهان جو سنڀالي ٻج پوکڻ، ۽ خوش ٿي فصل ڪاٽڻ، ڄڻ تہ اهو اوهان جو پريتم پيارو کائيندو،

اهو آهي انهن سڀني وستن (شين) کي جن جي توهان رچنا ڪريو ٿا، پنهنجي پراڻن جي جان ڏيڻ ۽ اهو محسوس ڪرڻ تہ توهان جا سڀ سرڳواسي واسطيدار اوهان جي اڙد گرد بيٺل آهن ۽ اوهان جي سار سنڀال ڪري رهيا آهن،

مان اڪثر اوهان کي اهو چوندي ٻڌو آهي ڄڻ تہ اوهان ننڊ ۾ وڦلي رهيا آهيو،

”جو سنگمرمر تي ڪم ڪري ٿو ۽ پٿر ۾ پنهنجي آتما

8 - خوشي ۽ غم

تڏهين هڪ استري عرض ڪيو تہ هاڻ اسان کي خوشيءَ ۽ غم جي بابت ڪجهہ ٻڌايو ۽ هن جواب ڏنو تہ، توهان جي خوشي آهي توهان جي غم جو ننگي روپ ۾ ظاهر ٿيڻ، ۽

اهو ساڳيو ئي کوهہ جنهن مان توهان جي خوشي اڏامي رهي آهي خبر نہ آهي تہ ڪيترا ڀيرا توهان جي ڳوڙهن سان ڀرپور رهيو آهي، ۽ انڪان سواءِ ٻيو ڪجهہ ٿي ئي ڇا ٿو سگهي،،

اهو دک جيترو وڌيڪ گهرو اوهان جي جيون کي ڪٽي ٿو، اوترو ئي وڌيڪ اوهان کي خوشي حاصل ٿئي ٿي،اهو پيالو جنهن ۾ اوهان جو شراب پيل آهي، ڇا اهو ساڳيو پيالو نہ آهي جيڪو ڪنير جي نهائينءَ ۾ پچايو ويو هجي، ۽

هيءَ بنسري جيڪا اوهان جي من جو غم دور ڪري ٿي، ڇا اها اهو بانس جو ٽڪر نہ آهي جنهن کي چاقوءَ سان ڇيد ڪيا ويا هجن،

جڏهين توهان ۾ خوشيءَ جا امنگ اٿن تڏهن من جي اندر جهاتي پائي ڏسو تہ اوهان کی سُڌ پوندي تہ جيڪو

پر چڙ تہ بکہ يسم تي ويندي-

جيڪڏهين توهان کي انگور جي رس ڪڍڻ ۾ سنتوش ن
آهي تہ اوهان جي اشانتي شراب ۾ زهر ملائڻ جو ڪ
ڪري ٿي، ۶

پل توهان ائين ڳايو جيئن گندرو ڳائن ٿا، ليڪن اوهان
جي راڳ ۾ جي پيار نہ آهي تہ اوهان انسان جي ڪنن
کي ائين پري ٿا ڇڏيو تہ جيئن هو ڏينهن جي شورغل
گوڙ گهمسان ۶ رات جي سانتيڪي سُرَ کي بہ نہ ٻڌي سگهن

9 -گهر

هڪ رازي پڇيو تہ سائين اسان کي گهر بابت ڪجهہ ٻڌايو-
ان جي جواب ۾ هن چيو تہ

شهر جي ڪوٽ جي اندر گهر ٺاهڻ کان پهريائين ويران ۾
سڃي هنڌ توهان پنهن جي ڪلپنائن سان هڪ جهوپڙي
اڏيو، جو تہ،

جهڙي ريت سنجها جي ڏنڌلي روشنيءَ ۾ اوهان گهر اچو
ٿا، ان ريت اوهان جي اندر جو واسي بہ ايڪانت ۾ اچي
ٿو،
توهان جو گهر توهان جو ڪجهہ وڏو شرير آهي- هو سج
جي روشنيءَ ۾ وڌي ٿو ۽ رات جي ايڪانت ۾ سمهي ٿو ۽
اهو بہ سپنن کان خالي نہ آهي. ڇا توهان جو گهر سپنا
ڪونہ ٿو ڏسي ؟ ۽ سپنن ڏسندي شهر ڇڏي جهنگلن ۽
جبلن جي چوٽين تي ڪونہ ٿو پهچي ؟
ڪاش ! مان جيڪر اوهان جي گهرن کي مُٺيءَ ۾ ڪٺي
سگهان ۽ جهڙيءَ ريت هاري ٻنين ۾ ٻج ڇٽي ٿو ان ريت
مان بہ اوهان جي گهرن کي جهنگلن ۽ ميدانن ۾ پکڙي
سگهان،

ڪاش! جيڪر پهاڙي ماٿريون اوهان جا رستا ٿين ۽ سر

اوهان کي خوشي وَردان بخشيش ڪري رهيو آهي هو اهوئي آهي جنهن اوهان کي دک ڏنو هو، ۽ وري جڏهين اوهان شوڪ ۾ پڏل آهيو تڏهن وري اوهان اندر ۾ تبي ڏيو تہ اوهان کي محسوس ٿيندو تہ حقيقت ۾ توهان ان لاءِ روئي رهيا آهيو جنهن مان اوهانکي خوشي حاصل ٿيئي.

توهان مان ڪي چون ٿا تہ ”خوشي غم کان اتم آهي“ ۽ ٻيا وري چون ٿا تہ ”نہ نہ شوڪ سريشٺ آهي“ ليڪن مان اوهان کي ٻڌايان ٿو تہ اِهي ٻئي هڪ ٻئي کان الڳ نہ ٿيڻ وارا ساٿي آهن،

ٻئي گڏوگڏ اچن ٿا- جيڪڏهين هڪ اڪيلو اوهان سان رسوئي ڪرڻ وقت وهي ٿو تہ اهو ياد رکو تہ ٻيو اوهان جي وڇايل بستري تي سمهي اوهان جو انتظار ڪري رهيو آهي.

حقيقت ۾ توهان نارازيءَ وانگر خوشيءَ ۽ غم جي بار ڪري هيٺ ۽ مٿي ٿيو ٿا،

صرف ان وقت جڏهن ڪِ اوهان بلڪل واندا يعنيٖ خوشيءَ ۽ غم کان فارغ آهيو تڏهين ئي توهان درحقيقت استر (محڪم) آهيو

جڏهين خزانچي سون ۽ چاندي تورڻ لاءِ اوهانکي اٿاري تو تڏهين توهان جي خوشي۽ غم هيٺ مٿي ٿين ٿا.

ڏايو، توهان جي گهرن ۾ آهن اهي شيون ؟

ا اتي صرف عيش ۽ عيش لاءِ خواهش آهي جا آهستي
هستي گهر ۾ مهمان ٿي گهري ٿي ۽ پوءِ ميزبان بڻجي
يرو جمائي ويهي رهي ٿي ۽ آخر ۾ مالڪڻ بڻجي رهي
ي.

ان،هو توهان جي پربل اڇائن کي چهبو ڪن سان ماري
اري، ڪاٺ جي پتلين وانگر ڪري ڇڏي ٿو جهڙيءَ ريت
جهنگلي جانورن کي پالتو بڻايو ويندو آهي. ان جا هٿ
يشم جا آهن، پر سندس هردو لوهه جو آهي.

هو توهان کي لوليون ڏيئي سمهاري ڇڏي ٿو ۽ توهان جي
شرير جي شان ۽ غرور تي ٺٺولي ڪرڻ لاءِ اوهان جي ڪٽ
جي پاسي ۾ گهمي ٿو.

هو توهان جي تندرست چيتنا جي مزاڪ اڏائي ٿو ۽ ان
کي پڳل ٿتل ٿانون وانگر گاهه ۽ پنن ۾ ڍڪي رکي ٿو،

حقيقت ۾ سک، آرام ۽ عيش جي تمنا آتما جي ڀاونا جو
خون ڪري ڇڏي ٿي ۽ پوءِ اها ماتمي سرگس ۾ ڏند
ڪڍي کلندي هلي ٿي،

ر اننت آڪاش جي سنتان، شانتيءَ ۾ بہ شانت رهڻ
وارا، توهان هن جي جار ۾ اصل نہ ڦاسو ۽ نہ ان جا پالتو
ٿي ان وٽ پلجو،

سبز ساوا پيچڙا شل توهان جون گهٽيون بڻجن ته جيئن اوهان هڪ ٻئي کي ٻولهندي ڊاک جي منهن مان لنگهي سگهو ۽ پاڻ سان پرٿويءَ جي ساھ جي سڳنڌ پنهنجي ڪپڙن ۾ سمائي موٽي سگهو،

پر اِهي ٻالهيون هاڻي تيٽيون ڪونه آهن، ڊپ وچان توهان جي وڏن توهان کي هڪ ٻئي جي تمام ويجهو ڪنو ڪري رکيو آهي ۽ اهو ڊپ اجان ڪجهه عرصي تائين دلين ۾ ٻٽيو رهندو ۽ اجان ڪجهه عرصو شهر جو ڪوٽ توهان جي گهرن کي کيتن کان الڳ رکندو،

مونکي ٻڌايو ته توهان وٽ انهن گهرن ۾ ڇا آهي ۽ اهو ڇا آهي جنهن جي توهان دروازا بندڪري رکوالي ڪريو ٿا

ڇا اوهان جي گهرن ۾ شانتي آهي؟ توهان جي شڪتيءَ کي اتساهت ڪرڻ وارا امنگ آهن ؟

اوهان جي گهرن ۾ ڇا ڪي يادگيريون آهن؟ اهي چمڪندڙ منارا جي من جي جبلن جي چوٽين تائين ڦهليل آهن ؟

ڇا اوهان جي گهرن ۾ اِهڙي ڪاسندرتا آهي جيڪا اوهان جي من کي ڪاٺ ۽ پٿر جي نهيل شين کان منهن موڙي پوتر پهاڙن ڏانهن ڇڪي هلي سگهي ؟

10- ڪپڙو

هڪ ڪوريءَ پڇيو ته اسان کي ڪپڙي بابت ڪجھه ٻڌائي
وجو- هن جواب ڏنو ته

توهان جا ڪپڙا توهان جي سندرتا جو گهڻو ڪجھه لڪائي
ڍڪي ڇڏين ٿا، پر اهي اوهان جي ڪوجهائپ کي نٿا
ڍڪين،

جيتوڻيڪ اوهان ڪپڙن جي پوشدگيءَ جي ڳولها ڪريو
ٿا پر اوهان کي پراپت ٿين ٿا بنڌن ۽ مشڪلاتون،

ڪاش! جيڪڏهن اس ۽ هوا سان توهان جو ميلاپ توهان
جي چمڙيءَ دواران ٿئي ته وڌيڪ بهتر بجاءِ ان جي ته
ڪپڙن دواران ٿيندو رهي. ڇو ته هن جيوت جا پراڻ سوريه
جي پرڪاش ۾ ئي آهن ۽ جيوت جا هٿ هوا جي جهوٽن
لوڏن ۾ آهن

توهان مان ڪيترا چون ٿا” اسان جيڪي ڪپڙا پهريون
ٿا، ان کي اُتر جي هوا نٿو آهي، ۽ مان به چوان ٿو ته
ٿا، ان کي اتر جي هوا ئي ٺاهيو آهي ليڪن شرير جي
سن جي سندرتا جي سُٽ سان لڄ ۽ شرم جي آڏاٽي ٿي،

جڏهن سنڌس ڪم پورو ٿي چڪو ته هوءَ جهنگل ۾ ٽڙي

توهان جو گهر جهاز جو لنگر نہ بڻجي، بلڪ ان جو ونجهہ
بڻجي،

هو ڪنهن گهاو جي پٽي نہ، بلڪ اک جي سنڀال ڪر
وارو ڇپر بڻجي. توهان دروازي مان لنگهي سگهو ان لا
توهان پنهنجي کنڀن کي سڪيڙيو نہ، ڇت سان ٽڪرج
جي ڊپ کان پنهنجي مستڪن کي متان جهڪايو، ۽ ان
ڊپ کان تہ متان ڀتيون ڏري ڪري نہ پون، متان توهان
ساهہ کڻڻ بند ڪريو. توهان انهن مقبرن ۾ نہ رهو
جيڪي مري ويلن اوهان جيئرن جي لاءِ ناهيون آهن
پلي ڇو نہ اوهان جو گهر سندر ۽ شاهاڻو هجي، پر توهان
جو گهر، توهان جي رازن، ڳجهن تمنائن ۽ اڇائن کي اجهو
ڏيئي نہ سگهندو،

ڇو تہ،

جيڪو اوهان ۾ ابناسي آهي اهو آڪاش جي محل ۾ رهي
تو جنهن جو ڦاٽڪ پرڀات جو ڪوهيڙو آهي ۽ جنهن جون
دريون رات جي خاموش ۽ رات جا راڳ آهن.

11 - خريد فروخت

هڪ واپاريءَ پڇيو تہ اسان کي خريد فروخت
ابت ڇا ٿا ٻڌايو ۽ هن جواب ڏنو تہ -

رتي پنهنجي پيدائش اوهانجي حوالي ڪري ٿي ۽
جيڪڏهين اوهانکي پنهنجي جهولي ڀرڻ جي ڄاڻ
نجي تہ توهان کي ڪا بہ ڪوتاهي نہ رهندي.

رتويءَ جي سوغاتن جي متاست ۾ ئي اوهان کي اڻ ميو
يو ملندو ۽ اوهان سنتشت رهندا- پر جيڪڏهن ان متاستا
پريم، ادار دلي ۽ نياءُ نہ هوندو تہ پوءِ اها گهڻن انسانن
ي لوڀ ۽ لالچ ڏانهن گهلي ويندي ۽ ڪيترا ويچارا بکہ
پاڻ ٿيندا رهجي ويندا.

ي، سا ر، ڪيتن ۽ ڊاک جي منهن ۾ محنت ڪرڻ وارا،
ڏهين بزار ۾ اوهان ڪورين، ڪنيرن ۽ پسارين سان ملو
تڏهن پاڻ ۾ پرتويءَ جي مهان آتما سان توهان جي
چي ايندڙ تارازيءَ ۽ شين جي ملھ مقرر ڪرڻ جي
هنوار کي شڌ ۽ پوتر ڪرڻ لاءِ پرارٿنا ڪريو ۽ پنهنجي
ريد فروخت ۾ خالي هٿن وارن کي برداشت نہ ڪريو
ي صرف اوهان جي محنت جي موٽ ۾ پنهنجا ڪي
بد (يعني ڪورا دلاسا) ڏيڻ چاهن ٿا،

پکڙي ڪلڻ لڳي.

اِهو منان وساريو ته نيچ من جي اکين اڳيان حياءُ ڍال
جي سمان آهي ؛

جڏهين ملين من ئي نه رهندو تڏهين حياءَ هڪ زنجير
مثل ؛ بگڙيل ؛ اذوري شين کان سواءِ ڇا هوندو ؛

اهو به پلجي نه وسار جو نه پرتوي اوهان جي ننگي
پيرن جي ترين کي ڇهي کري کيڏو نه خوش ٿئي ٿي
؛ هوا اوهان جي وارن سان راند ڪرڻ لاءِ منتظر آهي

12- گناهه ۽ سزا

ن ڪان پوءِ شهر جو جج سامهون آيو ۽ هن چيو تہ هاڻي
ان کي گناهہ ۽ سزا جي بابت ڪجهہ ٻڌايو ۽ هن جواب
و تہ

ڏهين اوهان جو وويڪ ۽ ٻڌي هوا ۾ سوار ٿي سئر ڪرڻ
ي ٿي ۽ جڏهين اوهان اڪيلا ۽ بنا ڪنهن جي ديک
ل جي حالت ۾ رهو ٿا تڏهين توهان ٻين لاءِ ۽ قل سروپ
هن جو پاڻ سان گناهہ ڪريو ٿا، ۽ ان گناهہ جي ڪري
هان کي پريو جو دروازو کڙڪائيندي، دروازي تي لڄ ۽
م وچان ڪنڌ هيٺ ڪري دروازي کلڻ جي انتظاريءَ
رسڻو پوندو

هان جي ساتوڪ ڀاونا ۽ ڪلياڻڪاري سياهُ سمنڊ جي
بر آهي. هو سدائين صاف، بي داغ ۽ اليپ رهي ٿو ۽
اش وانگر هو صرف ڪنهن وارن کي ئي مٿي کڻي ٿو ۽

ان جو ساتوڪ ڀاو سج وانگر بہ آهي نہ تہ هو ڇڇندڙ
رستي وچي ٿو ۽ نہ وري هو نانگن جي ٻرن جي تلاش
ڪري ٿو

ڪن اوهان جي هستيءَ ۾ اوهان جي الوڪڪ ڀاونا
لي نٿي رهي. اوهان ۾ گهڻو ڪجهہ اجان بہ مانوتا

اهڙن انسان کي چئو ته اسان سان گڏ ڪيتن تي هلو ي
اسان جي پائرن سان گڏ جي سمنڊ تي وڃو ۽ اتي وڃ
چار پڪيڙيو چو ته پرتويءَ ۽ سمنڊ جيترو اسان ڏانهن
ادار دل آهن اوترو اوهان ڏانهن به فرافدل هوندا،

جيڪڏهين اتي ڳائڻ وارا، نچڻ وارا ۽ بنسري وڄائڻ
وارا به اچن ته انهن جي سوغاتن کي به خريد ڪريو چوت
اهي به قُل قُول ۽ ڏوپ جا گراهڪ آهن ته پڻ انهنجون
آندل سوغاتون سپنن جي تارن سان ناهيل هجن پر تنهن
هوندي به اهي توهان جي آتما جا ڪپڙا ۽ پوڄن آهن ۽

مارڪيٽ ڇڏڻ کان اڳ اوهان کي گهرجي ته اها تلاش
ڪريو ته ڪير خالي هٿين ته واپس نه ويو آهي.

ڇاڪاڻ ته پرتويءَ جي مهان آتما کي هوا جي سيج تي
چين آرام ۽ شانتيءَ جي ننڊ نه ايندي جيستائين اوهان
مان ننڍي ۾ ننڍي جي ڪوت جون به گهر جون پوريون نه
ٿيون آهن.

گناھ نٿو ڪري سگھي

ڪ جلوس وانگر اوھان سڀ گڏجي پنھنجي چڱائيءَ (ساتوڪ ڀاو) ڏانھن وڃو ٿا.

توھان راھ آھيو ۽ راھگير بہ ۽ جڏھين اوھان مان ڪير ڪري ٿو تہ توھان جي پنيان ايندڙن لاءِ ڪري ٿو، انھن کي سجاڳ ڪرڻ لاءِ تہ پٿر جي ٺوڪر کان بچن.

ھا البت ھو ڪري ٿو، اڳيان ويندڙن جي ڪارڻ جي جيتوڻيڪ وڌيڪ ڦرت ۽ بنا ھڇڪ ھلڻ وارا آھن، پر تنھن ھوندي بہ انھن ٺوڪر لڳائڻ واري پٿر کي ھٽايو ڪونھي، ۽

اھو ياد رکو، پوءِ چاھي منھنجا شبد اوھان جي دلين کي ڀاري لڳن، جنھنجو خون ڪيو ويو آھي، ھو بہ پنھنجي خون جي ڏوھ کان ڇٽل نہ آھي ۽ جنھن کي ڦريو ويو آھي، ھو پنھنجي ڦُر لاءِ نردوشي نہ آھي.

پٽيہ آتما دشٽ دواران ڪيل ڪرمن جي سبنڌ ۾ ابوجھ نہ آھي ۽ پاڪ ھٿن وارو، پاپ سان ھٿن کي رڱڻ واري جي ڪرمن لاءِ بي داغ نہ آھي. اينترو ئي نہ گنھگار بہ اڪثر ڪري زخميل انسان دواران ڏکي ٿيندو آھي.

ان کان وڌيڪ سزاياب انسان ، نردوش ۽ بي داغ انسانن جو بوجھہ کڻڻ وارو ٿئي ٿو.

آھي ، ۽ گھڻو ڪجھہ انسانيت نہ، بلڪ نيچ پرورتن
سمايل آھي، جا ڏنڊ ۾ ننڊا ڪري حالت ۾ جاڳرتيءَ جہ
ڳولھا لاءِ گھمي رھي آھي.

اوھان جي وويڪ جي باري ۾ مان ھاڻي ڪجھہ چوندس

چاڪاڻ تہ اھو ئي گناھ ۽ گناھ جي سزا ڪي جاڻي تو
نہ ڪِ اوھان جا ساتوڪ ڀاو يا ڏنڊ ۾ ڳولھيندڙ ني
پرورتي.

اڪثر مان اوھان کي گناھ ڪرڻ واري جي نقط چين
ڪندو ٻڌو آھي جڻ تہ ھو توھان مان ھڪ نہ آھيبل
توھان لاءِ جڻ تہ ھو ھڪ اجنبي آھي ۽ اوھان جي سنس
۾ بيجاءِ دخل ڪندڙ اوپلو انسان آھي.

پر منھنجو اِھو وشواس آھي تہ ڪھڙي بہ پوتر ۽ پا
آتما ان کان اوچ تي نٿي سگھي جيڪا اوھان ھر ڪن
۾ موجوده آھي.

نيڪ ساڳئي طرح ڪير بہ دشت ۽ دربل ان نيچتا ک
ھيٺ ڪري نٿو سگھي جيڪا اوھان ھر ھڪ ۾ موجو
آھي ۽ جھڙيءَ طرح ھڪڙو پن بہ پوري وڻ ج
خاموشيءَ جي ڄاڻ بنا پيلو ٿي نٿو سگھي، نيڪ ان ري
گنھگار بہ اوھان سڀني جي گپت ۽ لڪيل اڇا کان س

ـيڪن سندس خود جي آتما جو خون ڪيو ويو آهي.

ـوهان ان تي مقدمو ڪيئن هلائيندا جو هلت چلت ۾ نه ـخود دوکيباز ۽ ظالم آهي پر خود ظلم ۾ پيڙيل آهي اوهان ـان کي ڪيئن سزا ڏيندا جن جو پراشچت (پڇتاءُ) سندن ـجي برن ڪرمن کان اول هي وڏيڪ تي چڪو آهي. ڇا اهو ـپڇتاءُ ان قانون جو ڏنل انصاف نه آهي جنهنکي برقرار ـرکڻ لاءِ اوهان خود ڪوشش ڪريو ٿا، پر تنهن هوندي به ـتوهان بي گناه جي هردي ۾ پڇتاءُ تو پي نٿا سگهو ۽ نه ـوري ڪنهن گنهگار ڏوهاريءَ جي من مان ڪڍي سگهو ٿا

ـبنا ڪوٺ جي رات جي وقت هو اچي ٿو ته جيئن انسان ـجاڳن ۽ آتم چڪاس ڪن، ۽ توهان جيڪي انصاف کي ـچاڻڻ چاهيو ٿا، سي ان کي ڪيئن ٿا ڄاڻي سگهو جيسين ـسيني ڪمن کي پوريءَ روشنيءَ ۾ نٿا ڏسو. تڏهين هي ـاوهان ڄاڻي سگهندا، ته اڻيل ۽ ڪريل ٻئي توهان جي ـنيچ هستي جي رات ۽ ساتوڪ هستيءَ جي ڏينهن جي ـميلاپ واري گهڙيءَ جي ڌنڌلي روشنيءَ ۾ بيٺل هڪ ئي ـانسان آهي ۽ مندر جي ڪنڌ ۾ پيل (لڳل) سهڻو گهڙيل ـپٿر مندر جي پيڙه ۾ سڀ کان هيٺ پيل پٿر کان ڪنهن ـبه حالت ۾ اوچو نه آهي.

اوھان نيائي(انصاف پسند) کي کنيائي (بي انصاف وارو) کان، سني کي خراب کان جدا کري نٿا سگھو،

چو تہ سچ جي سامھون ان وانگر گڏوگڏ بيٺل آھن جھڙيءَ ريت ڪارا ۽ سفيد ڌاڳا گڏو گڏ ڪپڙي ۾ آندا ويا ھجن. جڏھين ڪارو ڌاڳو ٽٽي تو تہ ڪوريءَ کي سڄو ڪپڙو ڏسڻو پوي ٿو ۽ پنھنجي آڌاڻي جي بہ جاچ ڪرڻي پويس ٿي.

اگر اوھان سان ڪير بي وفا ڪنوار (پتني) لاءِ انصاف ڪرڻ بھي تہ ان کي گھرجي تہ ھو ھنن جي پتيءَ جي ھرديہ کي بہ ڪانٽي تي توري ۽ ان جي آتما کي سزا جي ماپ سان ماپي. ڪنھن گنھگار کي ڦٽڪن لڳائڻ واري کي گھرجي تہ جنھن سان گناھ ڪيو ويو آھي، ان جي اندر بہ ھن کي ليئو پائي ڏسڻ گھرجي

اوھان مان ڪير جيڪڏھين پچ جي نالي تي ڏنڊ ڏيڻ چاھي ۽ پاپ جي وڻ کي کھاڙيءَ سان ڪٽڻ چاھي تہ ان کي گھرجي تہ ھو ان جي پاڙن کي بہ ڏسي. پڪ ھي ھو پلي ۽ بري ڦلدايڪ ۽ بنا ڦل واري جي پاڙن کي پرٿويءَ جي اندر پاڻ ۾ گڏيل مسيل ڏسندو. ھي انصاف پسند، جج صاحبو، اوھان ان کي کھڙي سزا ڏيندا جي شرير سان تہ ايماندار آھن پر من ۾ چور آھن ۽ توھان ان انسان کي کھڙي سزا ڏيندا جو شاريرڪ ھتيا ڪري ٿو

قانون ھڪ چيٽيءَ سان ڪاٽي پاڻ جھڙيءَ مورتيءَ وانگر گھڙي ڇڏي ٿو. ان لنگڙي بابت ڇا چئجي جيڪو نچڻ وارن کي ڌڪاري ٿو.

ان ڏٻي بابت ڇا چئجي جيڪو پاجاريءَ کي پسند ڪري ٿو ۽ جھنگل ۾ بي روڪ ٽوڪ گھمندڙن ھرڻن ۽ ڦاڙن کي گھمراھ ٿيل ۽ آوارھ سمجھي ٿو.

ان ٻڍي نانگ بابت ڇا چئجي جيڪو پنھنجي کل لاھي نٿو سگھي ۽ ٻين کي اگھاڙو ۽ بي شرم سمجھي ٿو.

ان باري ۾ ڇا چئجي جو شاديءَ جي مجلس ۾ سڀ کان پھرين اچي پيٽ ڪوڙي کائڻ وھي ٿو ۽ ڪائي ڪائي پيٽ پرڻ کان پوءِ پنھنجو رستو وٺي وڃي ٿو ۽ ائين چوندو وڃي ٿو تہ سڀ دعوتون قانون جي برخلاف آھن ۽ دعوت ۾ ڪائيندڙ پڻ قانون ٽوڙيندڙ آھن

انھن سڀني جي باري ۾ مان سواءِ ان جي ڇا ٿو چئي سگھان تہ ھو بہ سج جي روشنيءَ ۾ بيٺا آھن پر سج ڏانھن پٺي ڏيئي بيٺا آھن ۽ اھي صرف پنھنجو پاڇو ڏسن ٿا ۽ انھن جا پاڇا انھن جا قانون آھن ۽ سج انھن لاءِ سواءِ پاڇي پيدا ڪرڻ کان سواءِ ڇا ٿو ٿي سگھي ؟

قانون کي سويڪار ڪرڻ جو مطلب، ھيٺ جھڪي ڪري ڌرتيءَ تي پنھنجي پاڇي جي روپ ريکا کي نشان ڪرڻ

13 -قانون

ھڪ وڪيل پڇيو تہ سائين قانون بابت اوھان جو ڇا رايو آھي ۽ ھن جواب ڏنو تہ

اوھان کي قاعدن ٽوڙڻ ۾ مزو ايندو آھي ۽ انھنکي ٽوڙڻ ۾ اوھان کي وڌيڪ مزو ايندو آھي.

جيئن سمنڊ جي ڪناري تي کيڏندڙ ٻار ايڪاگر چت سان واريءَ جو محل ٺاھي ۽ وري کل چرچي ۾ ڊاھي ڇڏيندا آھن.

جڏھين اوھان محل ٺاھيو ٿا تہ سمنڊ بہ ڪناري تي وڌيڪ ريتي آڻي ڇڏي ٿو ۽ جڏھين اوھان ان ٺاھيل واريءَ جي محل کي ڊاھيو ٿا تہ سمنڊ بہ اوھان تي ٺٺولي نموني ۾ کلي ٿو

پڪ ئي پڪ سمنڊ سدائين نردوش جي کل ۾ ساٿ ڏيندو آھي

پر اھڙن انسانن جي باري ۾ ڇا چئجي جن لاءِ جيون ھڪ سمنڊ نہ آھي بلڪ انساني گھڙيل قانون صرف ريتي جا ٺھيل محل نہ آھن.

بلڪ جن لاءِ جيون ھڪ جبل جي ڇٽان آھي جنھن کي

14 - آزادي

تڏهين هڪ پاڻ ڏيندڙ عرض ڪندي آزاديءَ بابت
پڇيو ۽ هن جواب ڏنو تہ

مان توهان کي شهر ۽ گوشن ۾ سياري جي موسم ۾ باهه
ٻاري چوڌاري وهندڙ ماڻهن جي وچ ۾ ڳالهہ ٻولهہ دواران
آزاديءَ لاءِ ظاهر ڪندڙ شرڌا ۽ ساشٽانگ پرڻام ڪندي
ڏنو آهي، ان وانگر جهڙيءَ طرح غلام پنهنجي اتياچاري
مالڪ کي منٿ ۽ وڏائي ڪندو آهي، جيتوڻيڪ هو کيس
ماري بہ ڇڏيندو آهي.

ها، ها، مون مندر جي ڪُنج ۽ قلعي جي اوٽ ۾ اوهان
مان سڀ کان آزاد ۾ آزاد آدميءَ کي بہ پنهنجي آزاديءَ
کي پاڃاريءَ ۽ هٿڪڙين ۾ پابند ڪندو ڏنو آهي.۽

منهنجو من اندر ۽ اندر رنو آهي، چو تہ حقيقت ۾ اوهان
آزاد تڏهين ٿيندا جڏهين آزاد ٿيڻ جي خواهش بہ
اوهان کي بنڌن سمجهڻ ۾ ايندي ۽ جڏهين آزاديءَ کي
اوهان پنهنجو مقصد ۽ منزل سمجهڻ ڇڏي سگهندا
حقيقت ۾ اوهان آزاد تڏهين سمجها جڏهن اوهان جا
ڏينهن چنتائن کان خالي نہ هوندا ۽ نہ اوهان جون

ڪان سواءِ ڇا آهي ؟

ليڪن سچ ڏانهن منهن ڪري هلڻ وارا، توهان کي يومي ء تي نڪتل پاڇي جون شڪليون روڪي سگهن ٿيون ؟ ۽ هوا سان گڏ ياترا ڪرڻ وارا ڪهڙو اهڙو هوا جو جهوڪو آهي جو اوهان جي رهنمائي ڪري سگهي.

جيڪڏهين اوهان پنهنجي پاڄاري ٽوڙي اڇلائي ڇڏيو ٿا، ليڪن اوهان انسانن دواران ناهيل جيل خاني جي دروازي تي نہ آهيو پوءِ توهان کي انسان جو ناهيل اِهڙو ڪهڙو قانون آهي جو اوهان کي قابو ڪري سگهي، جڪڏهين اوهان نَچو ليڪن انسانن دواران ناهيل لوهي زنجيرن سان بنا ٽڪجڻ جي تہ پوءِ توهان کي ڪهڙي قانون جو ڊپ آهي-

جيڪڏهين اوهان پنهنجي ڪپڙن کي ڦاڙي ڦٽو ڪريو پر ڪنهن جي رستي ۾ نٿا اڇليو تہ اهڙو ڪهڙو قانون آهي جو اوهان کي انصاف جي ڪرسيءَ جي سامهون ٻهاري سگهي ؟

اي آرناليز واسيو، نغاري جو آواز دٻائي سگهو ٿا، ليڪن چڪور کي ڳائڻ کان منع ڪرڻ لاءِ اهڙو ڪير آهي جو حڪم ڏيئي سگهي.

ر سندس لاءِ جا جڳھ آهي سا نابود ۽ نشت ٿي چڪي آهي.

جو تہ جيڪڏهين آزاد ۽ سوايمانيءَ جي آزاديءَ ۾ اتياچار ۽ سوايمان ۾ بيشرميءَ جو قطرو نہ آهي تہ ان تي ڪوئي اتياچاري راڄ ڪري ئي ڪيئن سگهندو؟

اوهان ڪنهن چنتا کي متائي ڦٽو ڪرڻ چاهيو ٿا پر ان چنتا کي خود اوهان ئي تہ پاڻ پسند ڪيو آهي ڪنهن اوهان تي مڙهي ڪانہ آهي.

اوهان ڪنهن ڊپ کي ڪڍڻ چاهيو ٿا پر ان جو نواس استان اوهان جي من مندر ۾ هي آهي ۽ نہ ڪِ ان جي هٽ ۾ جو اوهان کي ڊيڄاري ٿو

حقيقت اهي سڀ شيون هڪ ٻئي سان گڏ جي اوهان جي اندر موجوده رهن ٿيون جن کي اوهان چاهيو ٿا ۽ جن کان اوهان ڊڄو ٿا، جن کان اوهان کي نفرت آهي ۽ جن لاءِ اوهان کي اندر ۾ لالسا آهي، جن جي پنيان ڊوڙي رهيا آهيو ۽ جن کان اوهان ڇو ٽڪارو پائڻ چاهيو ٿا.

اهي سڀ شيون اوهان جي اندر ۾ ڇايا ۽ پرڪاش وانگر ان روپ ۾ آهن جيڪي هڪ ٻئي کان الڳ ٿي نہ سگهن ۽ اوهان جي اندر گهمي رهيون آهن.

راتيون واسنا ۽ شوڪ کان خالي هونديون.

بلڪ جڏهين اِهي ڳالهيون اوهان کي دکي ڪنديون تڏهين اوهان انهن تي سوچ پائي مڪت ٿيندا. پر اوهان پنهنجي ڏينهن ۽ راتين تي سوچ ڪيئن پائيندا جيسين اوهان انهن زنجيرن کي ٽوڙيو ناهي جن کي اوهان پنهنجي گيان جي پرهہ ڦٽيءَ ۾ پنهنجي ٻپهرين جي چوڌاري ڪسي ٻڌي ڇڏيو آهي.

حقيقت ۾ جنهن کي اوهان آزادي چئو ٿا سا هنن سيني کان مضبوط زنجير آهي.

جينوٽيڪ سندس ڪڙيون اس ۾ چمڪن ٿيون ۽ اوهان جي اکين کي اچرج ۾ وجهن ٿيون ۽ اهي آهن ڇا ؟ اوهان جا خود جا ٽڪرئي تہ سهين جنکي تياگ ڪري اوهان آزاد ٿيڻ چاهيو ٿا، اوهان ڪن انياءُ پرپور قانونن کي رد ڪرڻ چاهيو ٿا پر اهي قانون بہ اوهان پنهنجي هٿن سان پنهنجي مستڪ جي للاٽ تي لکيا آهن توهان انهن کي مٽائي نٿا سگهو چاهي اوهان قانون جا ڪتاب جلائي ڇڏيو ۽ پنهنجي ججن جي دماغ صاف ڪرڻ لاءِ سڄي سمنڊ کي ڪپايو.

اوهان جنهن ظالم راجا کي تخت تان هٽائڻ چاهيو ٿا تہ پهريائين اِها پڪ ڪريو تہ توهان جي من

15 -وويڪ ۽ واسنا

پوڄارڻ وري چيو تہ اسان کي وويڪ ۽ واسنا بابت ڪجھہ ٻڌايو ۽ ھن چيو تہ

انيڪ ڀيرا اوھان جو انتھڪرڻ سنگرام ڀومي بڻجيو پوي جتي اوھان جو وويڪ ۽ اوھان جي نياءُ ٻڌي اوھان جي واسنا ۽ لالچ جي برخلاف يڌ ڪري ٿي

ڪاش ! مان جيڪر اوھان جي انتھڪرڻ ۾ شانتي پيدا ڪندڙ بڻجي سگھان ۽ اوھان جي اندر پاڻ ۾ مخالفتي جزن کي ھڪ ڪري سگھان.

پر مان اھو ڪيئن ڪري سگھندس جڏھين اوھين خود صلح پسند نہ ! نہ !! پنھنجي سيني امنگن جا پريمي نہ آھيو،

توھان جو وويڪ ۽ توھان جي واسنا اوھان جي سمنڊ پار ڪندڙ آتما جو سڙھ ۽ سکان آھي جتي اوھان جو سڙھ ۽ سکان ٽٽي پوي تہ اوھان لھرن جي ڏکن سان ڪٽي جو ڪٽي وھي ويندا يا تہ وچ سمنڊ ۾ جتي ھوندا اتي رڪجي ھوندا چوتہ

وويڪ اڪيلو راڄ ڪندي مريادا ۾ ھلائڻ واري شڪتي آھي بي لغام واسنا اھا جوالا آھي جا خود پاڻ کي جلائي

جڏهين ڇايا(پاڇو) جهڪو ٿيندو آهي ۽ ختم ٿي ويندو
آهي تڏهين اهو پرڪاش (روشنيءَ)جي موڪلائڻ لاءِ وقت
ونندو آهي ۽ ٻئي پرڪاش لاءِ ڇايا ٿي پوندو آهي.

ان ريت جڏهين اوهان جي آزادي پنهن جون ٻيڙيون
ٽوڙي ڇڏيندي آهي تڏهين وڌيڪ اُتم آزاديءَ لاءِ
ٻيڙيون بڻجي پونديون آهي.

16 - دک

ک ناريءَ پڇيو، اسان کي دک بابت ڪجھ ٻڌايو ۽
ن چيو تہ

وهان جو دک ان چلڪي (ڇڙدي) کي ٽوڙڻ لاءِ آهي جنهن
وهان جي گيان کي پنهنجي اندر لڪائي رکيو آهي.

ھڙيءَ طرح ڦل جي ڪنور چلڪي کي لاهڻ ضروري آهي
ہ جيئن سندس هرديہ سورج جي پرڪاش ۾ اچي سگهي
ن ريت اوهان کي بہ دک جي ڄاڻ ٽيڻ ضرور گهرجي

يڪڏهين اوهان پنهنجي جيون جي روز مرھ جي
متڪارن تي پاڻ کي اچرج ۾ رکي سگهو تہ اوهان کي
هان جو دک اوهان جي سک جي ڀيٽ ۾ گهٽ اچرج ۾
جهندڙ نہ لڳندو ۽

هان پنهنجي من جي ڦير گهيڙ کي ان ريت سويڪار

ريو جهڙيءَ طرح اوهان مندن جي متا ستا کي سويڪار
ريو ٿا جي اوهان جي کيتن لاءِ ٿين ٿيون ۽ اوهان
انتي ميہ پنهنجي شوڪ جي سَرءُ کي ڏسي سگهندا

هنجي دک کي گهڻي ڀاڱي اوهان خود پاڻ پيدا ڪيو
ھي.

ختم ڪرڻ سوڌو جلندي رهي ٿي.

تنهن ڪري اوهان جي آتما اوهان جي وويڪ کي واسنا جي اوچائيءَ تائين آڻي سگهي جو هوءَ ٻائي سگهي، ۽ اوهان واسنا کي پنهنجي وويڪ مان پيدا ٿيڻ ڏيو جيئن اوهان جي واسنا سدائين پنهنجي ناستيءَ ۾ پنهنجو نئون جنم پائي سگهي ۽ انل پکي وانگر ڀسم تي وري جيئرو ٿي سگهي. مان چاهيان ٿو ته اوهان پنهنجي وويڪ ۽ لالچ جو آءُ آدر پنهنجي گهر ۾ آيل ٻن پيارن مهمانن وانگر ڪريو،

پڪ آهي ته هڪ مهمان جو ٻئي مهمان کان وڌيڪ آءُ آدر اوهان ڪونه ڪندا ڇو ته جو هڪ جو وڌيڪ خيال رکي ٿو اهو ٻنهي جي پريم ۽ وشواس کي وڃائي وهي ٿو جڏهين اوهان پهاڙن ۾ نم جي وڻ جي سيتل (ٿڌي) ڇانوَ ۾، کيتن ۽ ميدانن جي شانتيءَ ۽ گنڀيرتا ۾ ياٻ وننديي وهو ٿا تڏهين اوهان جو هردي ان شانتيءَ ۾ بولي،'' ايشور وويڪ ۾ رهي ٿو'' ۽ جڏهن طوفان اٿن، تيز هوا جهنگلن کي ختم ڪري ۽ بجلي ۽ بادلن جي ڪڙڪ آواز، آڪاش جو شاندار دٻدٻو ظاهر ڪن ٿا تڏهين اوهان جو هردي ڊپ ۾ اچي چوي ٿو'' ايشور واسنا ۾ چڪر ڏيئي ٿو'' ۽ جيئن ته اوهان پريوءَ جي دنيا ۾ هڪ ساهه آهيو ايشور جي جهنگل ۾ هڪ پن آهيو تنهن ڪري اوهان به وويڪ ۾ نواس ۽ واسنا ۾ چڪر ڏيو

17 - آتم گيان

ڪ آدميءَ پڇيو

نم گيان بابت اسان کي ڪجھه ٻڌايو ۽ هن جواب ڏنو تہ
هان جو من شانت ۾ ڏينهن ۽ رات جي رازن کي ڄاڻي
،

اوهان جا ڪن اوهان جي هرديہ جي گيان جو آواز
ڻ جا پياسي آهن.

ڪي اوهان ويچارن ۾ سدا ڄاڻيندا رهو ٿا، انهن
ي اوهان شبدن ۾ بہ ڄاڻڻ چاهيو ٿا ۽ ائين ڪرڻ نيڪ
آهي.

ان جي آتما جي لڪيل پاڻيءَ جي لهر کي ٻاهر نڪري
گڙ ڪري سمنڊ ڏانهن وهڻ گهرجي تڏهين اوهان
ي اندر گهراين ۾ لڪيل خزاني کي پنهنجي اکين
يان ظاهران ظهور ڏسي سگهندا.

اوهان جي لڪيل خزاني کي تورڻ لاءِ تارازيءَ جي
ورت نہ آهي. ۽

هن بانس يا ماپي ڪرڻ واري ڏوريءَ سان پنهنجي
ن جي گهرائي ماپڻ جي ڪوشش هرگز نہ ڪريو، ڇوتہ،

دک ھک ڪوڙي دوا آھي جنھن وسيلي اوھان جو انت
واسي حڪيم اوھان جي روڳ پٽي کي نيڪ ڪري ٿو.

ان ڪري پنھنجي حڪيم تي وشواس ڪريو ۽ سندس ڏنل
دوا کي چپ چاپ شانتي ڪري پي وٺو ڇو تہ، سندس ھٿ
جيتوڻيڪ ڪٺور، سخت ۽ ڳرا(ڀاري) آھن، پر اھي بہ ان
ڏنل شڪتيءَ جي ڪومل ھٿ سان پيدا ٿيل آھن، ۽ سندس
ڏنل پيالو جيتوڻيڪ اوھان جي چپن کي جلائي ٿو، پ
تنھن ھوندي بہ اھو ان مٽيءَ سان ٺاھيو ويو آھي جنھن
کي ڪنير پنھنجي پوتر ڳوڙھن سان ڳوھيو آھي.

18 - پڙهائي

تڏهين هڪ ماستر چيو

اسان کي پڙهائيءَ بابت ڪجهه چئو ۽ هن چيو ته

اوهان جي گيان جي پرهه ڦٽيءَ ۾ جو ڪجهه پهريائين
ئي اڌوري ننڊاڪري اوستا ۾ آهي، انکان سواءِ ڪير به
اوهانجي اڳيان ٻيو ڪجهه وڌيڪ ظاهر نٿو ڪري سگهي

جو ماستر پنهنجي شاگردن جي وچ ۾، مندر جي ڇايا
هيٺ چڪر ڏيئي ٿو ته هو انهن (شاگردن) کي پنهنجي
گيان جو قطرو نه بلڪ پنهنجو وشواس ۽ ماتا روپي پيار
ڏيئي ٿو.

جيڪڏهن هو حقيقت ۾ ٻڌيمان آهي ته هو توهان کي
پنهنجي گيان مندر ۾ داخل ٿيڻ لاءِ نه چوندو بلڪ هو
وهان کي اوهان جي ٻڌيءَ جي چانئنٽ(منڊ) تائين
ني ويندو.

گول(نکشتر) وديا جو ڄاڻو آڪاش جي گيان بابت اوهان
ان ڳالهه ٻولهه ڪري سگهي ٿو پر هو پنهنجو گيان اوهان
ي ڏيئي ڪونه سگهندو

ڳيندر ڳائي ڪري اوهان کي سڀني سرن جي

آتما اڳاڌ ۽ اسيم (اڻميو) سمنڊ آهي جنهن جي ماپ
ڪرڻ ڏکي آهي.

”مون سچ کي ڄاتو“ ائين نه چئو،

پر ائين چئو ته ”مان هڪ سچ کي ڄاتو“ مون آتما ج
رستو ڳولهي پاتو ائين به نه چئو پر ائين چئو ته ”ما
پنهنجي رستي تي هلندي آتما جو درشن ڪيو“ چوت

آتما سيني رستن تي هلي ٿي

آتما صرف هڪ ليڪ تي نٿي هلي ۽ نه اها هڪ ڪان
وانگر اسري ٿي

آتما پاڻ کي ان ڪمل وانگر کولي ٿي ۽ وڏائي ت
جنهن جا پن اڻ ڳڻيا آهن.

19-دوستي

...هڪ جوان چيو ته ، اسان کي دوستي بابت ڪجھ ٻڌايو ۽
...هن جواب ڏنو ته

اوهان جو دوست اوهان جي ڪوٺ جي گهرج جي پورائي
آهي.

هو اوهان جو کيت آهي جنهن ۾ اوهان پريم جو ٻج پوکيو
ٿا ۽ احسانمنديءَ جو ڦل پايو ٿا،

هو اوهان جو پوڄن گهر آهي ۽ ساڳئي وقت آرام جي جڳھ
پڻ چيو ته

اوهان ان وٽ پنهنجي بک کٽي وڃو ٿا ۽ شانتي پائڻ جي
اڇا سان ان جي تلاش ڪريو ٿا

جڏهين اوهان جو دوست اوهان جي سامهون پنهنجي دل
کولي رکي ٿو ته توهان پنهنجي من جي ” نه “ کي ظاهر
ڪرڻ ۾ نه هچڪو ۽ نه وري” ها“ ڪرڻ ۾ ٻجو جڏهين
هو چپ ٿئي تڏهين به اوهان جو من هن جي دل جو آواز
ٻڌڻ بند نٿو ڪري، ڇو ته دوستيءَ ۾ اکرن جي مدد کان
سواءِ سمورا ويچار، سموريون ڪامنائون ۽ سموريون
خواهشون اڻ مئي آنند سان اتپن ٿين ٿيون ۽ آنند ڏين

ڪجھ ليہ جو آنند ۽ موج وٺائي سگھي تہ پر ھو ان سرن جي ليہ موج کي پڪڙي سگھڻ لاءِ ڪن ڏيئي نتو سگھي ۽ نہ وري آواز ڏيئي تہ سگھي جو ان کي موٽ ۾ ڪير ڳائي سگھي.

حسابن ۾ تمام هوشيار اوھان سان تور ۽ ماپ جي بنياد بابت ڪجھ ڳالھائي سگھي تہ پر ھو توھان کي اتي وٺي وڃي ڪونہ سگھندو، ڇو تہ

ھڪ انسان جي درشن شڪتي ٻئي انسان کي ڪنپ ڏيئي نہ سگھندي ۽ جيئن ايشور جي درشٽيءَ ۾ اوھان سڀ الڳ الڳ بيٺا آھيو، ان ريت اوھان مان ھر ھڪ کي پنھنجي ايشور جي گيان بابت ۽ ان جي سمجھڻ ۾ اڪيلو ھي رھڻ گھرجي.

دوست ڇا اهڙي شيءِ آهي جنهن جي اوهان پنهنجو وقت ڪاٽڻ ۽ وڃائڻ لاءِ تلاش ڪريو بلڪ سدائين وقت جو فائدو وٺڻ لاءِ اوهان ان جي تلاش ڪريو

ڇو ته

ان جو ڪم اوهان جي گهرج پوري ڪرڻ آهي ۽ نه اوهان جي کوٽ کي پرڻ لاءِ ۽

دوستيءَ جي مٺاج ۾ کل ۽ خوشيءَ جو ڇڇڪتو هجي،

ڇو ته

ننڍين ننڍين شين جي ماک جي بوندن ۾ هرديه پنهنجي پربات ڏسي ٿو ۽ تازو توانو ٿي اٿي ٿو.

تيون.

جڏهين اوهان پنهنجي دوست کان الڳ ٿيو تہ دک نہ ڪريو،

ڇو تہ اوهان ان ۾ جنهن شئي کي سڀ کان وڌيڪ پيار ڪريو ٿا، اهوئي سندس غير حاظريءَ ۾ وڌيڪ ظاهر ٿي سگهي ٿو جهڙيءَ طرح هڪ جبل تي چڙهندڙ کي ميدانن مان جبل وڌيڪ صاف ۽ سندر ڏسڻ ۾ ايندو آهي.

پنهنجائپ کي وڌيڪ ۽ وڌيڪ گهرو ڪرڻ کان سواءِ اوهان جي دوستيءَ ۾ بيو ڪو بہ مطلب ٿيڻ نہ گهرجي ڇو تہ

جو پريم پنهنجي راز جي گهونگهٽ کولڻ کان سواءِ ڪجهہ وڌيڪ کوج ڪري ٿو، اهو پريم ناهي پر هڪ ڄار آهي جنهن ۾ نڪمي ۽ بيڪار وستو کان سواءِ بيو ڪجهہ نٿو ڦاسي،

اوهان جي سڀ کان وڌيڪ پياري ۾ پياري شيءَ اوهان جي دوست لاءِ ٿيڻ گهرجي،

جنهن اوهان کي جيون جي سمنڊ ۾ مصيبتن ۾ ساٿ ڏنو آهي، انکي پنهنجي ترقيءَ ۽ سک جي وقت گڏ رکو، ڇو تہ

خود سمجھي نٿا سگھن، ۽ ڪي انسان اھڙا آھن جن کي
ھرديہ ۾ سچ آھي پر ھو زبان سان چئي نٿا سگھن.

اھڙن ئي انسانن جي ھرديہ ۾ آتما موج جي راڳ ۾
نواس ڪري ٿي.

جڏھين اوھان پنھنجي دوست کي سڙڪ تي يا بزار ۾
ملو تڏھين اوھان جي ياونا اوھان جي چپن کي چوري ۽
زبان کي ھلائي.

اوھان جي واڻيءَ جي واڻي سندس ڪنن جي ڪنن ۾
داخل ٿئي، چو تہ

سندس آتما اوھان جي ھرديہ جي سچ کي سنڀالي رکندي،
جھڙيءَ طرح شراب جي پيالي سامھون نہ ھجڻ ڪري،
ان جي رنگ جي ياد نٿي رھي پر ان جي سواد جي ياد
رھی ٿی.

20 - بحث مباحث

تڏهين هڪ ودوان چيو تہ اسان کي بحث مباحث بابت ڪجهہ ٻڌايو ۽ هن جواب ڏنو تہ

جڏهين توهان ۾ توهان جي ويچارن ۾ شانتي نٿي رهي تڏهين اوهان بحث مباحث ڪريو ٿا

جڏهين اوهان پنهنجي هرديہ جي ايڪانت جي نواس ۾ وڏيڪ رهي نٿا سگهو تڏهن پنهنجو واسو چپن تي آڻيو ٿا ۽ واڻي ڦير گهيڙ ۽ وقت ڪاٽڻ جو وسيلو آهي ۽

اوهان جي گهڻين چرچائن ۾ ويچارن جو ڪچو منبر ڪڍيو وڃي ٿو ڇو تہ

ويچار آڪاش جو پکي آهي جو شبدن جي پڃري ۾ پنهنجا کنڀ بيشڪ ڦڙڪائي ٿو پر اڏامي نٿو سگهي.

اوهان مان ڪيترا ايڪانت کان ڊڄي ڳالهائيندڙن جي کوج ڪن ٿا، ڇو تہ

ايڪانت انهن جي اکين سامهون سندن ننگو روپ ظاهر ڪري ٿي ۽ هو ان کان بچڻ چاهن ٿا، ۽ ڪي انسان ڳالهائيندي، اڻ ڄاڻ ۾ ڪو سچ چئي وهن ٿا، جنهنکي هو

...و ندي ته اهو ڪير محسوس نٿو ڪري ته اهو پريم جنهن
...ي ڪا حد (سيما) نه آهي ان جي موجودگيءَ جي وچ ۾
...هندي نه ته هڪ پريم پاونا ڪان بئي پريم پاونا ڏانهن
...ه نه هڪ پريم ليلاڪان بئي پريم ليلا ڏانهن وڃي ٿو-

...ڇا پريم وانگر وقت به اڻ مئو ۽ اچل نه آهي ؟

...ليڪن جي اوهان وقت کي پنهنجي ويچار ۾ مندن ۾
...ماپڻ چاهيو ٿا ته هر هڪ مند کي ٻين سڀني مندن کي
...گهيڙو ڪرڻ ڏيو ۽ اڄ جي يادگيريءَ دوران گذريل جو ۽
...اڄا دوران آئينده جو سنڪار ڪرڻ ڏيو.

21 - وقت

اينتري ۾ ھڪ نڪشتر وديا جي ڄاڻوءَ پڇيو مالڪ، وقت جي بابت ڪجھ ٻڌايو ۽ ھن جواب ڏنو

توھان ان وقت جي ماپ ڪرڻ چاھيو ٿا جنھن کي نہ ماپ آھي ۽ نہ ماپي سگھجي ٿو،

وقت ۽ مندن جي انوسار اوھان پنھنجي وھنوار ۽ آتما کي بہ نھڪائڻ چاھيو ٿا،

وقت کي اوھان ھڪ نھر بڻائڻ چاھيو ٿا جنھن جي ڪناري تي ويھي اوھان ان جي وھڪري کي ڏسڻ چاھيو ٿا

ليڪن اوھان جي اندر جو واسي اوھان جي جيون جي وقت جي گھٽتائي کي ڄاڻي ٿو تہ گذريل ڪلھ اڄ جي يادگيري آھي ۽ ايندڙ سڀاڻي اڄ جو سپنو آھي ۽ اھو جو اوھان جي ھرديہ ۾ رھي ٿو ۽ ويچار ڪري ٿو ھاڻي بہ ان پھرينءَ گھڙيءَ جي دائري ۾ نواس ڪري ٿو جنھن گھڙيءَ آڪاش ۾ تارن کي پکيڙيو آھي-
توھان ۾ اھڙو ڪير آھي جيڪو اھو سمجھي نٿو تہ سندس پريم ڪرڻ جي شڪتي اڻ مئي (اسيم) آھي ۽ تنھن

انگر پلي گهمي پر تنهن هوندي بہ شل سرن درياهہ نہ
ئي.

جڏهين اوهان پنهنجو پاڻ کي دان ڪرڻ لاءِ ڪنن محنت
ڪريو تا، تڏهين اوهان سنا آهيو، ۽

جڏهين بہ اوهان برا نہ آهيو جڏهين پنهنجي لاپ لاءِ
محنت ڪريو تا، چوتہ

جڏهين اوهان لاپ لاءِ ڪنن محنت ڪريو تا تڏهين توهان
صرف هڪ پاڙ آهيو جا پرتويءَ کي چهتي سندس ٿڃ
پيئي ٿي، پڪ آهي تہ ڦل پاڙ کي ڪونہ چوندا تہ ”تون بہ
سان وانگر ٿيءُ پورو پڪل ۽ ٻين کي پنهنجو سڀ ڪجهہ
ڏيڻ لاءِ سدائين تيار“ چوتہ

ڦل جي ضرورت آهي ڏيڻ ۽ پاڙ جي ضرورت آهي وٺڻ.

اوهان سنا آهيو جڏهين اوهان ڳالهائڻ ٻولهائڻ ۾ سدائين
خبردار آهيو پر

تڏهين بہ اوهان برا نہ آهيو جڏهين اوهان ستل آهيو ۽
اوهان جي زبان بيمطلب آلاپ ڪري ٿي ۽

بي مطلب آلاپ بہ ڪمزور زبان کي مظبوط بڻائي سگهن
ٿا،

اوهان سنا آهيو جڏهين اوهان پنهنجي منزل مقصود ڏانهن

22 - ڀلائي برائي

شھرجي ھڪ بزرگ پڇيو،

اسان کي ڀلائيءَ ۽ برائيءَ بابت ٻڌايو ۽ ھن جواب ڏنو

اوھان ۾ جا ڀلائي آھي ان بابت تہ مان چئي سگھان ٿو
پرا برائيءَ جي بابت ڪجھہ نہ،

برائي آھي ڇا؟ بک ۽ اڃ کان ستايل ڀلائي ئي تہ برائي
آھي

جڏھين ڀلائيءَ کي بک لڳي ٿي تڏھين اونداھي گفائن
۾ بہ ھوءَ پنھنجو کاڌو ڳولھي ٿي ۽ جڏھين کيس اڃ لڳي
ٿي تڏھين گندو پاڻي بہ پي وڃي ٿي.

جڏھين اوھان سروپ سان ملي ھڪ ٿيو ٿا تڏھين اوھان
سنا آھيو، پر

جڏھين اوھان سروپ سان ملي ھڪ نٿا ٿيو تڏھين بہ
اوھان برا نہ آھيو ڇو تہ وراھيل گھر چورن لاءِ خوشي نہ پر
وراھيل گھر ئي آھي

۽ ھڪ بنا ونجھہ ٻيڙي خطرناڪ ٻيٽن ۾ بنا مقصد اڏ مئل

كن جنهن شخص جون اڇائون وڌيڪ ۽ پربل آهن، ان
 پاڻ کان گهٽ ۽ ڪمزور اڇائن واري کي ائين چوڻ نه
رجي تہ” توهان سست ۽ رڪجي هلڻ وارا ڇو آهيو“
 تہ ڪير بہ سچ پچ نيڪ انسان اگهاڙي کان اِهو نٿو
چي تہ ” تنهنجا ڪپڙا ڪٿي آهن“ ۽

 ڪنهن بناگهر بار واري کان پڇي ٿو تہ ” توهان جي
ر بار کی ڇاٿيو.“

مظبوط اِرادي ۽ همت سان اڳتي پيروڏايو تا ۽
تڏهين بہ اوهان برا نہ آهيو جڏهين اوهان ان طرف
لنگڙائي لنگڙائي هلو ٿا-

لنگڙائي هلندڙ انسان بہ پنتي کونہ موٽندا ليڪن جي
مظبوط ۽ ڦڙت آهن تن کي ڳهرجي تہ اِها ڳالھ تي کرپ
سمجهي، ڪڏهن لنگڙي کي سامهون ڏسي پاڻ بہ لنگڙائي
هلڻ شروع نہ ڪن. توهان اڻ ڳٽئي طريقي طور سنا آهيو
پر جي اوهان سنا نہ آهيو تہ برا بہ ڪونہ آهيو، صرف
اوارا ۽ آلسي آهيو-

افسوس! هرڻ ڪميءَ يا ڪچئي کي پنهنجي ڦڙتائي
سيکاري نٿو سگهي. ورات سروپ جي پاڻ جي اچا ۾
توهان جي ڀلائي لڪيل آهي، پر اهڙي قسم جي اچا هر
هڪ پراڻي ماتر ۾ آهي.
ليڪن اوهان مان ڪن ۾ اِها اچا ايتري تہ پرپور آهي جو
پهاڙن جو ڳجهو سنديش ۽ گهاٽن بنن جي مذ
هوا پاڻ سان ڪٽي زور شور سان سمنڊ ڏانهن ڊوڙندا وڃن
ٿا، ۽ ٻين ڪن ۾ اِها اچا هڪ هوا جي جهوٽي وانگر آهي
جا سمنڊ جي ڪناري تي پهچڻ کان اڳ ڏڪا ٿاب
کائيندي ڳهمندي ڦرندي رستي تي ئي، ختم ٿي وڃي
ٿي

ن انسانن سان ملڻ لاءِ متي چڙهو ٿا جي بہ ان گهڙيءَ
ٿنا كن ٿا ۽ جن سان اوهان بنا پراٿنا كرڻ ملي نٿا
هو.

ن كري اوهان جو ان اڻ ڏٺل مندر ۾ داخلا، پرم
د ۽ مڌر ميلاپ كان سواءِ ٻيو كجهہ نہ آهي- ڇو تہ
رف كجهہ ڀيك مڱڻ جي خيال كان ۽ بنا كنهن
ي مقصد جي اوهان مندر ۾ وڃو ٿا تہ اوهان كي كجهہ
نہ ملندو ۽ جي اوهان دين ۽ داس بڻڻ جي اڇا كان
ي وڃو ٿا تڏهين بہ اوهان جو اُڌار كونہ ٿو ٿئي، ۽
هان جي ٻئي جي ڀلي لاءِ بہ كجهہ گهرڻ وڃو ٿا تڏهين
اوهان جي شنوائي نہ ليكبي- اوهان لاءِ تہ ايترو كافي
ي تہ بنا كنهن بہ اُديش جي مندر ۾ وڃو-

رن سان پرارٿنا كرڻ مان اوهان كي سيكاري نٿو سگهان

شور اوهان جي شبدن كي تيسين نٿو ٻڌي جيسين ايشور
ڻ اوهان جي چپن دواران نٿو ٻولي-

ان اوهان كي سمنڊن پهاڙن ۽ ٻنن جي بہ پرارٿنا نٿو
يكاري سگهان،

يكن اوهان جو پهاڙن، جهنگلن ۽ سمنڊن مان پيدا ٿيا
آهيو، پنهنجي هرديہ ۾ انهن جي پراٿنا پائي سگهو

23 - پراٿنا

تڏهين هڪ پوڄاريءَ چيو تہ اسان کي پرارٿنا بابت ٻڌايو
۽ هن جواب ڏنو

توهان پنهنجي دک ۽ گهرج جي ڏينهن ۾ پراٿنا ڪريو
ٿا، پر جيڪڏهين اوهان پنهنجي خوشي موج ۽ سک
سلامتيءَ جي ڏينهن ۾ بہ پراٿنا ڪريو تہ ڪيترو نہ سهڻ
ٿئي.

ڇو تہ پراٿنا آهي ڇا؟

صرف سروپ جو چداڪاش ۾ وڪاس ئي تہ ۽

جيڪڏهين پنهنجي انڌڪار کي آڪاش ۾ ڳولهڻ ۾ توهان
جي آنند جو ڪارڻ آهي تہ توهان جي هرديہ جي پر
ڦٽيءَ کي ڳولهڻ ۾ بہ اوهان جي خوشيءَ جو ڪارڻ آهي
۽ جڏهين اوهان جي آتما توهان کي پراٿنا ڪرڻ لا
پڪاري، ان وقت جي اوهان روئڻ بنا نٿا رهي سگهو
اوهان جي روئندي بہ هوءَ اوهانکي اتساهت ڪندي رهي
جيستائين ڪِ اوهان کلندي کلندي نہ اچو

جڏهين اوهان پراٿنا ڪريو ٿا تڏهين توهان وايو منڊل

24 - موج بهار

ذهين هڪ ويراڳيءَ جو شهر ۾ سال ۾ صرف هڪ دفعو
يندو هو اُهو اڳتي وڌيو ۽ پڇيائين ، سائين اسان کي
موج بهار بابت ٻڌايو-

موج بهار هڪ مڪتيءَ پريو راڳ آهي

پر اها مڪتي نه آهي

اهو توهان جي ڪامنائن جو ڦلجڻ آهي ليڪن اهو انهن
جو ڦل نه آهي

اها هڪ اونهائي آهي جا مٿي چڙهڻ لاءِ پڪاري ٿي

ليڪن اها خود نه گهري آهي ۽ نه اوچي آهي

اهو هڪ پڃري ۾ بند ٿيل لاءِ اڏامڻ آهي ليڪن اهو
پڃري جي حد نه آهي-

ها، سچ پچ موج بهار مڪتيءَ پريو راڳ آهي مان
چاهيان ٿو ته توهان پرپور هرديه سان ڳايو، ليڪن اهو
نٿو چاهيان ته ڳائڻ ۾ هرديه کي وڃائي وهو.

اوهان مان ڪيترا نوجوان موج بهار جي ان نموني ڳولها
ڪندو ڦرندا آهن، جڻ ته اها ئي سڀ ڪجهه آهي ۽ ان

ٿا،

پر جي اوهان رات جي شانتيءَ ۾ ڪيس ٻڌندا تہ ايڪان
۾ هيءُ چوندو ٻڌندا ”هي اسان جا ايشور، اسان ج
ئي ڪنين وارا سروپ اسان ۾ هيءَ تنهن جي ئي ا
آهي جيڪا اچا ڪري ٿي.“

اسان ۾ هيءُ تنهنجي ئي ڪامنا آهي جا ڪامنا ڪر
ٿي

اسان ۾ هيءَ تنهن جو ئي اتساهہ آهي جو اسان ج
راتين کي، جي در حقيقت تنهن جون ئي آهن ڏينه
ڪري ٿو، جي بہ تنهن جا آهن ”اسين توکان ڪنهن
شيءِ جي گهر ڪري نٿا سگهون ڇوتہ تون اسان ج
گهرجن کي سندن پيدا ٿيڻ کان اڳ هي ڄاڻين ٿو، تو
ئي اسان جي ضرورت آهين ۽ اسان کي تون پنهنجو پ
وڌ ۾ وڌ ڏيئي ڪري تون اسان کي سڀ ڪجهہ ڏين ٿو

ٻولهاڪرڻ ۽ ياد ڪرڻ جي ڊپ ڪان اهي ساري خوشي کي
تلانجلي ڏيئي ڇڏين ٿا ته ڪٿي اهي آتما کي وساري
نه وهن يا ان جي برخلاف ڪو ڪم نه ڪري وهن.

ليڪن انهن جي تياڳ ۾ به انهن جي خوشي آهي
اهڙيءَ طرح انهن کي به خزانو هٿ اچي ٿو جيتو ٽيڪ
اهي ڏڪندڙن هٿن سان پاڙن جي ٻولها ۾ کوٽائي ڪن
ٿا.

ليڪن مون کي ٻڌايو اهڙو ڪير آهي جيڪو آتما لاءِ
گناهه ڪري سگهي ؟

ڇا ڪويل رات جي ايڪانت ۽ چڪور آڪاش ۾ تارن جي
منڊل لاءِ گناهه ڪري سگهي ٿو؟
ڇا اوهان جي روشني ۽ دونهون هوا کي ٻورو ڪري سگهن
ٿا ؟

ڇا اوهان ائين سمجهو ٿا ته آتما هڪ بيٺل پاڻيءَ جو
دٻو آهي جنهن کي اوهان لڪڙيءَ سان کوٽي سگهو ٿا

موج مستيءَ کي نه مڃيندي اوهان پنهنجي وجود جي
ايڪانت گهڙين ۾ پاڻ لاءِ واسنا کي ڪٺو ڪريو ٿا ڪير
ٿو ڄاڻي ته جنهنکي اڄ ڇڏيو ويو آهي يا تياڳ ڪيو
ويو آهي، ان جو سڀاڻي انتظار ڪرڻو پوي.

تي ئي سندن ساراهه يا گلا ٿئي ٿي.

مان انهن جي نه گلا ڪندس نه ساراهه مان انهن کي موج بهار جي ڳولها ڪرڻ ڏيندس، ڇو ته

انهن کي موج بهار پراپت (حاصل) ٿيندي پر اها اڪيلي نه،

ان جون ست ڀينر آهن ۽ انهن مان ننڍي ۾ ننڍي موج بهار کان به وڌيڪ سندر آهي.

ڇا اوهان ان آدميءَ بابت ڪڏهين نه ٻڌو آهي جو پاڙن جي کوج ۾ ڌرتي کوٽي رهيو هو ۽ کيس ملي ويو هو خزانو؟ ۽ توهان مان ڪيترا وڏا ۽ ٻڍا موج بهار کي ان نموني ۾ ياد ڪري پڇتائين ٿا ته انهن نشي ۾ غلطيون ڪيون آهن.

ليڪن پڇتائڻ من تي بادلن جو گهيڙو ڪري اچڻ آهي ۽ نرڪِ پوتر ڪرڻ جو وسيلو آهي

انهن کي موج مستي احسانمنديءَ سان ياد ڪرڻ گهرجي جهڙيءَ ريت هو اونهاري جي فصلن کي ياد ڪن ٿا، پر جيڪڏهين هو پڇتائڻ ۾ سک پائن ٿا ته انهن کي ضرور اهو سک وٺڻ گهرجي ۽ اوهان مان ڪيترا اهڙا به آهن جي نه ته موج بهار جي ڳولها ڪرڻ لاءِ نوجوان آهن ۽ نه ته ان جي پڇتاءُ ڪرڻ لاءِ ٻڍا آهن

25 - سندرتا (سونهن)

هڪ شاعر پڇيو تہ اسان کي سندرتا بابت ٻڌايو ۽ هن جواب ڏنو

اوهان سندرتا کي ڪٿي ڳولهيندا ۽ ان کي ڪيئن پائيندا جيستائين اها خود اوهان جو رستو ۽ اوهان جي رستي تي مسافر نہ بڻجي

اوهان ان جو بيان ڪيئن ڪندا ، جيسين تائين اها خود اوهان جي واڻيءَ کي ٻولڻ واري نہ بڻي، دکي چون ٿا سندرتا ديالو ۽ ڪومل آهي. نوجوان ماتا وانگر پنهنجي مرجهايل شرميلي شان سان هوءَ اسان جي وچ۾ گهمي ٿي، ڪامي چون ٿا ” سندرتا شڪتي وان آهي ۽ ان کان ٻڌڻ گهرجي، اها طوفان وانگر اسان جي هينان پرٿوي ۽ مٿان آسمان کي ڌوڏي ڇڏي ٿي“

ٿڪل ۽ پريشان چون ٿا ”سندرتا ڪومل سس پس جي پيدائش آهي ۽ هوءَ اسان جي آتما ۾ وسي ٿي اونده جي ڊپ کان ڏڪندڙ جهڪي روشنيءَ وانگر سندس واٽي اسان جي ايڪانت کي روح بخشي ٿي“ پر بي چئن شخص چون ٿا” اسان ان کي پهاڙن تي گجندو ڏٺو آهي ۽ سندس

اوهان جو شرير بہ پنهنجي موجودگيءَ ضرورتون سمجهي ٿو ۽ هو پاڻ کي دوکو نٿو ڏيئي سگهي.

اوهان جو شرير اوهان جي آتما جي ستار آهي ۽ اهو

اوهان جي هٿن ۾ چڙيل آهي تہ اوهان ان مان مڌر سر ڪڍو يا بي سرا آواز ڪڍو.

هاڻ پنهنجو پاڻ کان سوال پڇو تہ موج مستيءَ ۾ جو يلو آهي يا يلو نہ آهي ان کي ڪيئن الڳ ڪندا ۽ پنهنجي ٻنين ۽ باغن ۾ وڃو تہ اوهان ڏسندا تہ ماکيءَ جي مک لاءِ موج مستي گلن تان ماکي گڏ ڪرڻ ۾ آهي

گلن جي موج مستي بہ ماکيءَ جي مک کي ماکي ڏان ڪرڻ ۾ آهي ڇو تہ،

ماکيءَ جي مک لاءِ گل ئي زندگيءَ جيوت جو سهارو ۽ چشمو آهي ۽

گل لاءِ ماکي جي مک پريم جو سنديش پهچائيندڙ آهي

ماکيءَ مک ۽ گل ٻنهي لاءِ موج مستي وٺڻ ۽ ڏيڻ ضرورت ۽ پرم آنند آهي

اي آرفاليز واسيو پنهنجي موج مستيءَ ۾ گل ۽ ماکيءَ مک وانگر بڻجو.

بلڪ هڪ روشن هرديہ ۾ منتر مست چت. اِها نہ تہ اُها مورتي آهي جنهن کي اوهان ڏسي سگهو ۽ نہ اهو گانو آهي جنهن کي اوهان ٻڌي سگهو

پر اها اهڙي مورتي آهي جنهن کي اوهان ڏسي سگهو ٿا جڏهين اوهان پنهنجون اکيون بند ڪريو ۽ اهڙو راڳ آهي جنهنکي اوهان ٻڌي سگهو ٿا، پر جڏهين اوهان پنهنجا ڪن بند ڪريو. هوءَ نہ تہ ڪنٽريل چوڏي جي رس آهي ۽ نہ ننهن يا چنبي سان گڏيل ڪنپ

بلڪ هوءَ سدا سر سبز رهندڙ ڪنيا ۽ سدائين ديو ديوتائن جي ميڙ ۾ اڏامندڙ وستو آهي.

اي آرفاليز واسيو ، سندرتا زندگي آهي.

جڏهين ڪِ زندگي پنهنجي پوتر مک جو گهونگهٽ هٽائي ٿي، پر اوهان زندگي آهيو ۽ اوهان گهونگهٽ آهيو، سندرتا آرسيءَ ۾ پنهنجو پاڻ کي ڏسندڙ امرتا آهي-

ليڪن اوهان ئي امرتا آهيو ۽ اوهان ئي اها آرسي آهيو.

گجگوڙ سان گڏ جا نورن جي پيرن جو آواز، پکين جي ڪنين جو ڦڙ ڦڙ ڪو ۽ شينهن جي گجگوڙ ٻڌي آهي. شهر ۾ رات جا پهريدار چون ٿا ”پريات سان گڏ سندرتا اوير ڪان ايرندي“

ٻپهرين ۾ مزدور ۽ راهگير چون ٿا ” اسان ان ڪي سنجها جي درين ڪان پرٿويءَ تي ليٽا پائيندي ڏٺو آهي.“

ٿڌ جي وقت برف ۾ گهيڙيل چون ٿا ” هوءَ بهار جي مند سان جبلن جي چوٽين تي نچندي، ٽپندي، ڪڏندي ايندي“

اونهاري جي مند ۾ لابارو وجهندڙ چون ٿا، ”اسان ان ڪي سرءُ ۾ پنن چٽڻ سان گڏ نچندو ڏٺو آهي ۽ سندس وارن تي برف جا ذرا پکڙيل ڏٺا آهن،

اهي سڀ ڳالهيون اوهان سندرتا جي باري ۾ چيون آهن

پر حقيقت ۾ اُهي سڀ ڳالهيون اوهان سندرتا بابت نہ، پر پنهنجون پوريون نہ ٿيندڙ خواهشن ۽ امنگن بابت چيون آهن ۽ سندرتا خواهش يا گهرج نہ آهي پر پرم آنند ڏيندڙ خوشي آهي.

اِها نہ تہ رڄ ۾ اڄ پوري ڪرڻ وانگر ڪليل وات آهي ۽ نہ گهرج ۾ خالي هٿ بيک مڱڻ لاءِ وڌيل آهي

ھوا ۽ اس ان جي شرير ۾ سوراخ ڪونہ ڪنديون جو پنھنجو وھنوار (ھلت چلت) نيتي شاشتر مطابق بيان ڪري تو ، اھو پنھنجي ڳائيندڙ پکيءَ کي پڃري ۾ بند ڪري تو،

آزاد سنگيت، شيخن ۽ پنڊتن ۾ نتو اچي. اھو جنھن لاءِ پوڄا ھڪ ڪلندڙ ۽ بند ٿيندڙ دري آھي، پنھنجي آتما جي يون ۾ گھڙيو ئي ڪونہ آھي، جنھن جون دريون پرھ ڦٽيءَ کان پرھ ڦٽيءَ تائين(انئي پرھ)آھن اوھان جو روز مرھ جو جيون اوھان جو مندر ۽ اوھان جو ڌرم آھي.

جڏھن جڏھن اوھان ان ۾ وڃو تہ پنھنجو سڀ ڪجھ پاڻ سان کڻي وڃو.

کڻي وڃو، ھر ، ڪھاڙي، ھٿوڙي ۽ بنسري. اھي سڀ شيون جن کي اوھان پنھنجي ضرورت ۽ خوشيءَ لاءِ ناھيو آھي چوتہ،

ڏيان اوستا ۾ توھان پنھنجي ڪاميابيءَ کان مٿي نٿا وڌي سگھو ۽ نہ وري پنھنجي ناڪاميابيءَ کان ھيٺ ڪري سگھو ٿا، ۽

پنھنجو پاڻ سان گڏ سيني آدمين کي وٺي وڃو چو تہ پوڄا ۾ اوھان انھن انسانن جي آشائن کان مٿي اڏامي نٿا سگھو ۽ نہ انھن جي نا اميدن کان وڌيڪ نراش ٿي

26 -ڌرم

ھڪ ٻڍي پوڄاريءَ پڇيو اسان کي ڌرم بابت ڪجھ ٻڌايو ۽ ھن جواب ڏنو

ڇا مان اڄ جيڪي ڪجھ اڳ چيو آھي سو ڌرم کان سواءِ ٻين وشين تي چيو اٿم-

ڇا ڪرم ۽ چنتن ۽ اھو جو نہ ڪرم آھي ۽ نہ چنتن بلڪ ھرديہ ۾ سدائين انھيءَ وقت بہ جڏھين ھٿ پٿر ڪٽي رھيا آھن يا چرخو ڇوري رھيا آھن پيدا ٿيندڙ اچرج ۽ چمتڪار ڌرم نہ آھي ؟

ڪير پنھنجي ڌرم کي ڪرم کان ۽ وشواس کي ڏنڌي کان الڳ ڪري سگھي ٿو-

ڪير پنھنجي گھڙين کي ائين چوندو الڳ ڪري سگھي ٿو تہ ” ھيءَ پرماتما لاءِ ۽ ھيءَ منھنجي لاءِ ، ھيءَ منھنجي آتما لاءِ ۽ ھيءَ ٻيو منھنجي شرير لاءِ. توھان جون سموريون گھڙيون ، سروپ کان سروپ تائين، آسمان ۾ اڏامندڙ کنڀ آھن-

جو نيتي مرياداَ کي سڀ کان وڌيڪ اتم ڪپڙا سمجھي پھري ٿو، ان کي اگھاڙو گھمڻ اتم آھي-

27 - موت

ڏهين المترا چيو، اسان هاڻ موت بابت پڇون ٿا ۽ هن چيو-

توهان موت جو راز ڄاڻڻ چاهيو ٿا

ليڪن توهان جيون جي اونهائيءَ ۾ ڳولهڻ کان سواءِ ڪيئن ڳولهي سگهندا

اهو الو جنهنجون اکيون صرف رات جي اونداهيءَ ۾ ڪم ڪن ٿيون ۽ ڏينهن جي روشنيءَ ۾ انڌيون آهن، اهي پرڪاش جي راز جو پڙدو هٽائي نٿيون سگهن.

واستو ۾ جي اوهان مرتيوءَ جي آتماڪي ڏسڻ چاهيو ٿا تہ جيون جي ڪايا جي سامهون پنهنجي هرديہ کي کولي رکو ڇوتہ

جيون ۽ موت هڪ آهن جيئن ندي ۽ سمنڊ هڪ آهن.

توهان جي آشائن ۽ اميدن جي گهرائيءَ ۾ اوهان جي بيءَ پر (پرلوڪ) جو گيان لڪيل آهي ۽ برف ۾ دٻيل ٻج وانگر اوهان جو هرديہ بسنت بهار جو سپنو ڏسي ٿو سپنن تي وشواس ڪريو ڇو تہ انهن ۾ امرتا جو دروازو لڪيل آهي

سگھو ٿا ۽،

جي اوھان ايشور کي ڄاڻڻ چاھيو ٿا تہ ڳجھارتن سلڻ وارا نہ بڻجو.

بلڪ پنھنجي چئني طرفن نگاھون ڪريو تہ اوھان ھن کي پنھنجي ٻارن سان راند ڪندو ڏسندا ۽

آڪاش ۾ نگاھ ڪريو تہ ان کي بادلن ۾ گھمندو بجليءَ جي چمڪي ۽ برسات جي ڦارا ۾ ڪرندو ڏسندا

توھان ان کي گلن ۾ مشڪندو ۽ وري مٿي اٿندي ۽ وڻن ۾ پنھنجي ھٿن کي لوڏيندو ڏسندا

28 - موڪلاڻي

اڻ سنجها تي چڪي هئي ۽ برهم وادني المترا چيو ڏن
اڳ آهي هيءُ اڄوڪو ڏينهن ، هيءُ آستان ۽ توهان
ي آتما جنهن امرت واٽي ٻڌائي آهي ۽ هن چيو

ا ! اهو مان هوس جنهن ٻالهايو؟

ا مان بہ هڪ ٻڌندڙ نہ هوس ؟ ۽ پوءِ هن مندر مان هيٺ
هڻ شروع ڪيو ۽ سڀ ماڻهو هن جي پنيان هلڻ لڳا هو
نهنجي جهاز تي پهتو ۽ ان جي ڊيڪ (ڇت) تي وچي
ينو ۽ ماڻهن ڏانهن منهن ڪري وري هو زور سان چوڻ لڳو

آرفاليز واسيو، هوا مون کي اوهان کان موڪلائڻ لاءِ چوي
ي.

مان وڃڻ لاءِ هوا کان گهٽ اتاولو آهيان پر مون کي آخر
وڃڻو هي آهي
اسان گهمندڙ، سدا تمام ايڪانت جو رستو ڳولهيندڙ اتان
بيو ڏينهن شروع ڪونہ ٿا ڪريون جتي اسان هڪ ڏينهن
ختم ڪيو آهي ۽ سج جو ايرڻ اسان کي اتي نٿو
پائي(ڏسي) جتي سج جي لهڻ اسان کي ڇڏيو هو-
جڏهين ڪِ پرٿوي بہ آرام ڪري ٿي اسان ياترا ڪريون
ٿا. اسان ان مظبوط ٻوٽي جا ٻج آهيون جڏهن پڇي تيار

اوهان جو موت کان ڊپ ان ريڊار وانگر آهي جو هڪ راجا جي اڳيان هوندي ڪنبي رهيو هجي ۽ جو ڪيس عزت سان هٿ ملائڻ وارو آهي.

ڇا ريڊار ڪنبندي به خوش نه آهي ته هو راجا جي طرفان ملندڙ نشان پائيندو

پر تنهن هوندي به ڇا هو پنهنجي ڪنبڻ ڏانهن وڌيڪ ڌيان نٿو ڏئي ڇوته

مرڻ ڇا آهي؟ هوا ۾ اگهاڙو ٿي بيهڻ ۽ اس ۾ رجي سمائجي وڃڻ ۽ ساهه جو بند ٿيڻ ڇا آهي ؟

ساهه کي بي چئن بندڻن کان آزاد ڪرڻ جيئن هو مٿي اٿي پاڻ ڦهلائي هلڪو ٿي ايشور جي ڳولها ڪري

جڏهين اوهان امرتا جي نديءَ جو پاڻي پيئندا تڏهين ئي رڳو اوهان سچ پچ ڳائي سگهندا ۽ جڏهين اوهان پربت جي چوٽيءَ تي پهچندا تڏهن هي واسنو ۾ اوهان چڙهڻ شروع ڪندا. پرٿوي جڏهن اوهان جي شرير جي سيني عضون کي پاڻ ۾ سمائي ڇڏيندي تڏهين ئي توهان سچ پچ نچندا

ا خواهش ۽ پريم سندس گهرجن کي سنتشٽ ڪري سو
و بدلجي.

، ڪري اهو پڪ ڄاڻو ۽ مان ان ازحد ايڪانت مان
پس ايندس.

و کو هيڙو جو سج ايرڻ وقت ٻنين ۾ صرف ماڪ جون
ندون چڙهي ويندو آهي وري اڀندو ۽ ڪنوتي بادل بڻجي
رسات جي روپ ۾ هيٺ ڪرندو.
ان کو هيڙي ڪان الڳ نموني جو نه رهيو آهيان رات
ي ايڪانت ۾ مان اوهان جي گهٽين ۾ گهميو آهيان ۽
منهنجي آتما توهان جي گهرن ۾ گهڙي آهي اوهان جي
ل جي دڪ دڪ منهنجي دل ۾ هئي ۽ اوهان جو ساهه
منهنجي مک ۾ هو ۽ مان اوهان سڀني کي سڃاڻندو
هوس. ها، مان اوهان جي آنند ۽ دک کي ڄاڻندو هوس ۽
وهان جي ننڊ ۾ اوهان جا سپنا منهنجا سپنا هئا. اڪثر
ڪري مان اوهان جي وچ ۾ هوس ڇڻ ته پهاڙن جي وچ ۾
ڍنڍ وانگر. مان اوهان جا جبل ۽ وروڪڙ لاهيون ۽ توهان
جي ويچارن ۽ خواهشين جو اڌامندڙن جهنڊن جو اولڙو
بہ مون ڏٺو. منهنجي شانت ۾ اوهان جي ٻارن جي کل
خوشي جهرڻا بڻجي ۽ اوهان جي نوجوانن جو تمنائون
نديون بڻجي آيون هيون، ۽،
اهي جڏهين منهنجي گهرائي ۾ پهتيون هيون تڏهين بہ

تيون تا يا اسان جا من پرجي وچن تا تڏھن اسان ھواجي
حوالي ڪيا وجون تا، ۽
اسان ڪي پڪيڙيو وچي تو
اوھان جي وچ ۾ منھنجا ڏينھن تورا ھئا ۽ منھنجا ٻوليل
شبد اجان بہ تورا . ليڪن جڏھين منھنجي واٽي اوھان
جي ڪنن ۾ جھڪي ٿي ويندي، يا منھنجو پريم اوھان
جي يادگيرن ۾ ختم ٿي ويندو، تڏھن وري مان ايندس ۽
وڌيڪ پرپور ھرديہ ۽ آتما جي وڌيڪ ويجھو رھندڙ چپن
سان مان ڳالھائيندس. ھا - مان لھرن سان گڏ موٽندس ۽
ڀلي موت مونکي ڍڪي ڇڏي ۽ از حد ايڪانت مونکي
ويڙھي ڇڏي پر تڏھين بہ مان اوھان جي عقل(ٻڌيءَ)
جي کوجنا ڪندس ۽ منھنجي کوجنا بيڪار ڪانہ ويندي.

جيڪي مون ڪجھہ چيو آھي جيڪڏھين اھو سچ آھي
تہ اھو سچ صاف واٽيءَ ۽ آواز ۾ اوھان جي ويچارن سان
وڌ ۾ وڌ پنھنجو پاڻ محسوس ڪرڻ واري شبدن ۾ ظاھر
ڪندو
مان ھوا سان گڏ وچي رھيو آھيان ليڪن ھيٺ پولار(شونيتا)
۾ نہ. جيڪڏھين ھيءُ ڏينھن اوھان جي گھرجن ۽
منھنجي پريم جي پورائي نہ آھي تہ ھن ڪي ڪنھن
ايندڙ ڏينھن تائين ھڪ اقرار رھڻ ڏيو.
انسان جون گھرجون بدلبيون رھن تيون پر سندس پريم ۽

...وهان کي ٻڌايو ويو آهي تہ زنجير هوندي بہ اوهان ڪمزور
...ڪڙيءَ وانگر ڪمزور آهيو.
...هو چوڻ اڌ سچ برابر آهي
...وهان مظبوط ڪڙيءَ وانگر مظبوط بہ آهيو
...وهان جي خسيس ڪمن سان اوهان جي ماپ ڪرڻ ان
...مثل آهي جيئن سمنڊ جي شڪتيءَ جي ماپ سندس
...گجيءَ (ڦيڻ) سان ڪجي.
...اوهان جي ناڪاميابيءَ جي آڌارتي اوهان لاءِ رايو ناهڻ،
...مندن کي سندن ڦير گهيڙ لاءِ ڏوهہ ڏيڻ مثل آهي.
...ها، اوهان هڪ مهان ساگر برابر آهيو
...جيتوڻيڪ بار سان پريل جهاز اوهان جي ڪناري تي لنگر
...هڻڻ لاءِ آتا آهن ، پر تڏهين بہ سمنڊ وانگر اوهان
...پنهنجي لهرن کي جلدي ڪوني يا گهرائي نٿا سگهو
...ها، اوهان مندن برابر بہ آهيو
...جيتوڻيڪ اوهان پنهنجي سياري ۾ پنهنجي بهار کي
...نٿا مڃيو پرتڏهين بہ اوهان جي اندر ۾ آرام ڪرڻ وارو
...بسنت ننڊجي خمار ۾ مشڪي رهيو آهي ۽ اپمان جو انيؤ
...محسوس نٿو ڪري،
...اهو نہ سوچيو تہ مان اِهو سڀ ڪجهہ ان ڪري ٿو چوان تہ
...پوءِ اوهان هڪ ٻئي کي ائين چئو ”هن اسان جي ڏاڍي
...ساراهہ ڪئي، هن اسان ۾ ڀلائي ڏٺي.“

انهن جهرڻن ۾ نندين پنهنجا راڳ بند نہ ڪيا هئا.
بلڪ خوشيءَ سان وڏيڪ مڌر ۾ تمنائن سان وڏيڪ مهان
بڻجي مون وٽ آيون هيون اهو هو اوهان جي اندر جو
ابناسي،
اهو وراٽ پرش جنهن ۾ اوهان سڀ انسان هڪ (۱) جڏي
(cell) ۾ نسن برابر آهيو
اهو جنهنجي مهان گاني ۾ اوهان جا سمورا راڳ پُڻ پُڻ
برابر آهن
ان وراٽ پرش ۾ ئي اوهان وراٽ آهيو ان جي درشن ۾
ئي مان اوهان جو درشن ڪيو ۾ اوهان کي پيار ڪيو چوتہ
اينري ڪيتري دور مفاصلي تي پريم پهچي سگهي ٿو
جو ان وراٽ کيتر ۾ نہ آهي
ڪهڙا سپنا، ڪهڙيون آشائون ۾ ڪهڙيون ڏارنائون ان اڏام
کان بازي ماري سگهن ٿيون ؟
اوهان جي اندر جو وراٽ پرش، وشال وڻ وانگر ميون سان
پرپور آهي
ان جي شڪتي اوهان کي پرٿويءَ سان ٻڌي ٿي ان جي
سگنڌ اوهان کي آڪاش ۾ اُڏامائي ٿي ۾ سندس جٽاءَ ۾
اوهان امر آهيو.

---

(۱) پراڻي وگيان جو هڪ شبد جنهن سان ملي ڪري پراڻي ماتر جو
شرير ٺهي ٿو.

ڪ ئي پڪ ڪيتريون خوشيون اوهان اڻ چاڻائيءَ ۾
اڻي رهيا آهيو.
وهان وٽ ٻيا ڪي آيا آهن جن کي توهان پنهنجي شرڌا
ون سونهري آشائون ڏيڻ جي دوارن ڏن طاقت ۽ نيڪي
ني آهي
ون توهان کي اميدن کان ٻه گهٽ ڏنو آهي پر تنهن
وندي ٻه توهان مون ڏانهن وڏيڪ ادار رهيا آهيو
وهان مون کي زندگيءَ بابت گهري اچ ڏني آهي حقيقت
ڪنهن ٻه انسان لاءِ ان کان وڏيڪ مهان پيٽ ٿي نٿي
سگهي جيڪا سندن سيني اميدن کي اجايل چپ ۽ سندس
سجي جيون کي چشمي ۾ بدلائي ڇڏي ۽
ان ۾ منهنجي عزت ۽ منهن جو انعام سمايل آهي
جڏهين ٻه مان چشمي تي پيئڻ اچان تو نہ مان خود
زنده پاڻيءَ کي پياسو ڏسان ٿو،
جڏهين ٻه مان ان کي پيئان تو نہ هو مونکي پيئي تو
اوهان مان ڪيترن مونکي پيٽ سويڪار ڪرڻ ۾ ايماني ۽
حد کان وڏيڪ لڄارو سمجهيو آهي مزدوري وٺڻ ۾ مان
بيشڪ حد ايماني رهيو آهيان پر پيٽ وٺڻ ۾ نہ،
جڏهين اوهان مون کي پاڻ سان گڏ وهاري پوڄن ڪرائڻ
چاهيندا هئا، مان پهاڙن تي ٻير کاڌا هئا
جڏهين جڏهين اوهان خوشيءَ سان مون کي اجهو ڏيڻ
چاهيندا هئا، تہ مان مندر جي دالان ۾ سمهيو هوس پر چا

مان شبدن ۾ صرف اهو چئي رهيو آهيان جيڪي اوهان پنهنجي ويچارن ۾ خود چاڙهو ٿا ۽ انهن اکرن جو گيان چا آهي، شبدن بنا گيان جي پرڇائي
اوهان جا ويچار ۽ منهن جي واڻي هڪ سيل مهر ٿيل يادگيري ۽ جي لهرن برابر آهن جي اوهان جي گذريل گهڙين ۽ انهن پراچين ڏينهن جو جڏهين پرٿوي ۽ ڪي نه پنهنجو ۽ نه اسان جو گيان هو، ۽ انهن راتين جو، جڏهين اٿل پٿل ۾ پرٿوي پيدا ٿي هئي، ليڪو رکي ٿي،
گياني پرش اوهان کي پنهنجي گيان مان ڪجهه ڏيڻ آيا آهن، مان اوهان جي گيان سان ڪجهه وٺڻ آيو هوس ۽ ڏسو مان اهو پاتو آهي جو گيان کان وڌيڪ آهي، اهو آهي اوهان جي اندر ۾ آتم جيون کي سدا وڌيڪ گڏ ڪندڙ ”چيتن جيوتي“
جڏهين ڪِ اوهان ان جي وسنار ٿي ڌيان نه ڏيئي پنهنجي ناس ٿيندڙ ڏينهن لاءِ شوڪ ڪري رهيا اهيو
شريرن ۾ جيون جي ڪوچ ڪندڙ جيون، قبر کان ڊڄي ٿو، هتي قبرون آهن ئي ڪونه،
هي پهاڙ ۽ هي ميدان هڪ ڏولي ۽ ڏاڪڻ آهن جڏهين اوهان ان کيت مان لنگهو جتي اوهان جا وڏا پوريا ويا آهن نه اتي ڌيان ڏيو، نه توهان ڏسندا نه اتي توهان ۽ توهان جا ٻار هٿ هٿ ۾ ڏيئي نچي رهيا آهن.

’ اي عجيب انسان، اوچي جبلن جا پريمي، تون انھن
وچاين ۾ چو ٿو رھين، جتي ڳرڙ پنھنجو آکيڙو ناھيندا
آھن.‘‘
’ تون ان جي کوج چو ٿو ڪرين جنھن کي پائي نٿو
سگھجي‘‘
’’ ڪھڙن طوفانن کي تون پنھنجي جار ۾ ڦاسائڻ چاھين
ٿو.‘‘
ڪھڙي ھوا ۾ اڏامندڙ پکين جو تون آڪاش ۾ شڪار ڪرڻ
چاھين ٿو‘‘
اچ ۽ اسان سان گڏجي ھڪ ٽي وچ.
ھيٺ لھہ ۽ اسان جي روٽين سان پنھنجي بک مٽاءِ ۽
اسان جي شراب سان پنھنجي اُڃ کي سانت ڪر،
پنھنجي ھرديہ جي ايڪانت حالت ۾ انھن اِھي ڳالھيون
چيون ھيون
ليڪن جي انھن جي ايڪانت اڃان بہ وڌيڪ گھري
ھجي ھان تہ ڪين معلوم ٿئي ھان تہ مان اوھان جي
خوشيءَ ۽ غم جي راز جي ڳولھا ڪري رھيو ھوس ۽ آڪاش
۾ گھمندڙ اوھان جي ورات سروپن جو شڪار ڪري رھيو
ھوس، ليڪن شڪاري شڪار بہ ھو.
چوتہ منھنجا ڪيترائي تير منھنجي ھي ھرديہ جي کوج
۾ منھنجي ذنش مان نڪتا ھئا ۽ اڏامندڙ،ريڙھيون
پائيندڙ بہ ھو، چو تہ جڏھن منھنجا کنڀ اس ۾ پکڙيا
ھئا تہ پرتويءَ تي انھن جي ڇايا ڪُميءَ وانگر ريڙھيون

اها منهنجي ڏينهن ۾ رات وانگر اوهان جي پريم پيري
چننا نہ هئي ! جنهن جي وات ۾ پوڄن کي مٿو ڪيو ۾
منهنجي ننڊ کي مٺا سپنا ڏنا، ان لاءِ مان اوهان کي
بيحد آشيرواد ڏيان ٿو.

اوهان تمام گهڻو ڪجھ ڏيو ٿا پر اهو نٿا چاهڻو تہ ڪجھ
ڏيو بہ ٿا، يا نہ

سڄ پڇ پلائي جڏهين پنهنجو پاڻ درسنيءَ ۾ ڏسي ٿي
تہ پٽر تي پوي ٿي، ۾

سٺاڪرم جي پنهنجو پاڻ کي سندر نالن سان ڪوٺائن
ٿا، پاراتن کي جنم ڏيندڙ ٿيو پون، ۾

اوهان مان ڪيترن مونکي ايڪانت پسند ۾ پنهنجي
ايڪانت ۾ هي مدهوش ڏنو آهي

اوهان ائين چيو آهي تہ ”هو وڻن سان ڳالهائي ٿو، ليڪن
ماڻهن سان نٿو ڳالهائي“

”هو ٽڪريءَ جي چوٽيءَ تي اڪيلو وينو آهي ۾ اسان
جي شهر کي نيچ نگاهن سان ڏسي ٿو“ ۾

اهو سڄ آ هي تہ مان جبلن جي چوٽين تي چڙهيو آهيان
۾ مان دور دور ديشن جو رٽن ڪيو آهي. خوب مٿي چڙهڻ
بنا يا ڪافي دور وڃڻ بنا، مان اوهان کي ڪيئن ڏسي
سگهان هان !

دور ٿيڻ بنا، ڪير سڄ پڇ ويجهو ٿي ڪيئن ٿو سگهي؟ ۾
اوهان مان پين بنا شبدن مون کي هن ريت چيو آهي

وهان سيني ۾ جو سڀ کان وڏيڪ نربل ۽ ڳهرايل ڏسڻ ۾
ڇي اهو سيني ۾ بلوان ۽ مضبوط آهي.
چا اهو اوهان جو ساهه نه آهي جنهن توهان جي هڏين کي
اهيو آهي ۽ کين مضبوط ڪيو آهي، ۽ چا اهو هڪ سپنو
ـه آهي جنهن کي ڏٺو آهي ان جي ياد به اوهان مان
ڪنهن کي به نه آهي جنهن توهان جي شهر ۽ ان ۾ جو به
ڪجهه آهي ان سڀ جي رچنا ڪئي آهي.
جيڪڏهين اوهان ان ساهه جي لهرن کي ڏسي سگهو نه
توهان ٻيو سڀ ڪجهه ڏسڻ بند ڪري ڇڏيندا، ۽
جيڪڏهين اوهان انهن سيني جي ڀڻ ڀڻ ٻڌي سگهو نه
پوءِ اوهان ٻيو ڪجهه آواز ٻڌي نه سگهندا، پر توهان نه
ڏسو تا ۽ نه ٻڌو تا، ۽ اهو نيڪ آهي.
توهان جي اکين تي پيل پڙدو انهن هٿن سان هٽي سگهي
ٿو جنهن ان کي ناهيو آهي، ۽ اها مٽي جا اوهان جي
ڪنن ۾ پريل آهي، انهن آڱرين سان ڪڍي ويندي جن
ان کي پريو آهي. ۽ توهان ڏسندا ۽ توهان ٻڌندا، پر تنهن
هوندي به اوهان هن وقت سوڏو انڌي ۽ ٻوڙي رهڻ تي نه
دکي ٿيندا ۽ نه ارمان ڪندا چوته ان ڏينهن اوهان سيني
شين جي اندروني راز کي ڄاڻندا، ۽
اوهان اونداهيءَ کي ان نموني آشيرواد ڏيندا جيئن
روشنيءَ کي،
انهن ڳالهين چوڻ کان پوءِ هن پنهنجي نگاهه چئني طرفن

پائيندي هئي ۽
مان وشواسي، بي وشواسي ٻه هوس، ڇوته اڪثر ڪري مان
پنهنجي ڳهاوَ ۾ پنهنجي آڳر وڌي آهي جيئن مان توهان
۾ وڏيڪ وشواس پيدا ڪري سگهان ۽ توهان مان وڌيڪ
گيان پراپت ڪري سگهان، ۽
ان وشواس ۽ گيان جي آڌار تي مان چوان ٿو،
توهان پنهنجي ديهه ۾ بند نه آهيو ۽ نه گهرن ۽ نه کيتن
۾ محدود آهيو،
”تون“ جو آهين، اهو پهاڙن کان مٿي نواس ڪري ٿو ۽
هوا سان گڏ سئر ڪري ٿو“
هي اهو نه آهي جو گرميءَ ڪري ڏرتيءَ تي ريڙهيون
پائي ٿو ۽ بچاءَ لاءِ اونداهيءَ ۾ ٻرَ کوٽي ٿو،
بلڪ هڪ وستو آهي، مڪت اها ڇيتنا جا پرٿويءَ کي
سپرش ڪري ٿي ۽ آڪاش جي هوا ۾ سئر ڪري ٿي،
جيڪڏهن هيءَ اکر صاف نه اهن ته انهن کي صاف ڪرڻ
جي ڪوشش نه ڪجو،صفائي ۽ ڏنڌ سيني شين جي
شروعات آهي ۽ نه پڇاڙي ۽ منهنجي اِها هاردڪ اڇا
آهي ته اوهان مون کي پراچين وانگر ياد ڪريو.
جيون ۽ جيوماتر جو گرڀ دان اونداهيءَ ۾ ئي ٿيندو آهي
۽ نه روشنيءَ ۾ ، ۽ ڪير ٿو ڄاڻي ته روشنيءَ جي ڪمزور
اوسٿا ئي اونداهيءَ جو نالو هجي،
مان چاهيان ٿو ته مون کي ياد ڪرڻ لاءِ توهان هيءَ ياد
رکو

۽
انهن انسانن اندران هڪ چيچ ان وانگر نڪتي جڻ ته هڪ ئي هردي مان نڪتي هجي ۽ جڻ ته شام جي ڏنڌلي مان هلي ۽ ڏکڙ وانگر وچندي سمنڊ مٿان ويئي.
صرف المترا جيسين جهاز کوهيڙي ۾ ڍڪجي نه ويو، هن ڏانهن گهور ڪري نهاري رهي هئي ۽ چپ هئي ۽ جڏهين سڀ انسان ٽڙي پکڙي ويا تڏهين هوءَ هن جي ان چوڻ کي ته ''ڪجهه وقت ڪان پوءِ هوا تي ٿورو آرام ڪرڻ کان پوءِ ڪابي ماتا مونکي ڄارڻ ڪندي'' پنهنجي من ۾ ياد ڪندي سمنڊ جي ڪناري تي اڪيلي بيٺي هئي.

عارف (واقفيت)

سلامتراءِ گربائڻيءَ جو جنم ١٢ جون
١٩٢(چنچروار) تي خيرپور رياست جي گنمبت تعلقي
ي ڳوٺ محمد واهڻ (ٻيلهاڙي) ۾ ٿيو. سن ١٩٢٥ ۾
مبئيءَ يونيورسٽيءَ مان مئٽرڪ پاس ڪئي. هت
جيپور ۾ اچي سرڪاري نوڪريءَ ۾ رهندي M.A.,L.LB.
س ڪري سرڪاري نوڪريءَ مان استيفا ڏيئي وڪالت
ي ڌنڌي ۾ گهڙيو.
سنڌ کان ئي هن جو لاڙو سماجڪ ڪمن ۾ رهيو
هي ۽ اتي جي خيرپور رياست وديارٿي منڊل ڪراچيءَ
و سيڪريٽري رهيو. قومي هلچل ۾ ٻه هن ڀرو ورتو.
جيپور جي سنستا سنڌو وئلفيئر سوسائٽي جو وڏان ناهڻ ۽ ان جي برپا ڪرڻ
هن جو اهم رول هو ۽ ان سنستا جو شروعاتي وائس پريزيڊنٽ رهيو ان سنستا جي
ئلفيئر ڪاميٽي ۽ ان جي زير سايع ٿيندڙ ڪم هن جي دين آهي. سنڌو ڪلچرل
وسائٽيءَ جي ڪاروباري ڪاميٽيءَ ۾ ٻه ڪجهه سال ميمبر رهيو. اکل ڀارت سنڌي ٻولي
ساهت سڀا مبئيءَ جي ڇهين ساليانيءَ جلسي ١٩٦٣ جيپور ۾ ٿيندڙ جي آجيان
اميٽيءَ جو هو جنرل سيڪريٽري رهيو. ١٩٦٩ ۾ جيپور ۾ مهراڻ اخبار جي برپا ڪرڻ
هن جو خاصو يوڳ دان رهيو ۽ ١٩٦٩ کان ١٩٧٢ سوڌو هو ان اخبار جو سمپادڪ رهيو.
يپور ۾ برهمپوري رفيوجي هائوسنگ شوسائٽي ڪنور نگر جو ٻه هو ٻه دفعا سيڪريٽري
يو. جيپور ۾ ٿيندڙ ڪنوررام ورسي هن جي ڪوشش جو نتيجو آهي. اکل راجستان
نچايت فيڊريشن ۽ جهولي لال مشن جو هو وائس پرزيڊنٽ رهيو. سنڌي ڪانگريس
رم جو سيڪريٽري رهيو ۽ جيپور چيٽي چنڊ ميلا ڪاميٽيءَ ۾ هو لڳاتار ٻه سال
يڪريٽري ۽ پوءِ ان ڪاميٽيءَ جو چئرمين پڻ رهيو. موجوده وقت ۾ هو سنڌو جيون
را جو سيڪريٽري ۽ راجستان سنڌي اڪاڊميءَ جو خزانچي آهي.
الڳ الڳ وشين تي هو لکندو رهيو آهي ۽ لکندو رهي ٿو ۽ ليک سيمينارن ۾
ڀرو وٺندو رهيو آهي. هن جي ليکن ۾ ۽ ليک سيمينارن ۾ ڀهري وڻ وقت هن ۾
نڌيت جي ترقي جو جذبو ظاهر ٿي ڀهندو آهي. آل انڊيا ريڊيو ۽ دور درشن (ٽي. وي.)
ي پروگرامن ۾ ٻه ايندو رهيو آهي. هيءُ ڪتاب سنڌس ڀهرين اشاعت آهي.

ڊاڪٽر جي. ٽي. ڀٽ

يپور
25.12.98